

‘Er werd heel *hush* *hush* over gedaan’

Pagina 9

Mens en dier zitten
steeds dicht op
elkaars lip

Pagina 3

Diversiteitsdenken is
vermomde regelzucht,
betoogt Teun Voeten

Pagina 8

Tante Joke Karaoke Band:
‘Mensen zingen het liefst
guilty pleasures’

Pagina 11

Dit doe je voor je land

Defensie drilt studenten op de Veluwe

Een potje Risk voor gevorderden: ‘Hoe kunnen we drie vluchtelingenstromen opvangen én de regering steunen?’ Foto Roland Heitink

Defensie is op zoek naar jonge hoogopgeleiden en organiseert daarom een tweedaagse bivak. *Mare* ging mee. ‘Dit is veel moeilijker dan op de Playstation!’

DOOR MONICA PRELLER ‘Het grootste gedeelte zit *hier*’. Sergeant Remco Rooijens prikt met zijn wijsvinger tegen zijn slaap. Op de thuisbasis van infanterie-eenheid 11 van de Luchtmobiele Brigade staan zo’n vijftientwintig studenten gekleed in groene overalls naar hem te luisteren, rechtop in de houding, met de handen op de rug. Normaal gesproken is de Oranje Kazerne in Schaarsbergen, verscholen tussen de bossen op de Veluwe, afgesloten voor publiek, maar vanavond is dat anders. ‘Dit is niet voor iedereen’, gaat Rooijens verder. ‘Voor alles geldt dat

je een *teamplayer* moet zijn, maar ook flexibel en avontuurlijk.’ Dat zie je niet per se aan de buitenkant, zegt de lange, atletisch gebouwde sergeant. ‘Groot, klein, dik, dun: zeker op fysiek gebied kijk ik nergens meer naar. Zelf dacht ik tijdens mijn intreding wel eens: hen loop ik eruit, maar zij liepen mij het snot van m’n ogen.’ De studenten zijn afkomstig uit diverse studierichtingen, maar hebben allemaal affiniteit met het leger. Daarom doen ze mee aan het zogeheten Defensy College Leiderschapsbivak. Het tweedaagse programma is bedoeld als kennis-making met Defensie en kan leiden tot een betrekking als werkstudent, of nog serieuzer baanperspectief als leidinggevende, computerkundige of technicus. Initiatiefnemer en kapitein Hugo Goedhart, die de deelnemers eerder tussen de leger tenten heeft toege-

sproken: ‘We willen een brug slaan tussen Defensie en de nieuwe generatie hoogopgeleiden. We onderzoeken hoe verantwoordelijk ze zijn en proberen begrip te creëren voor wat we eigenlijk doen. Er bestaat een eenzijdig beeld van vechtende mannen in uniform. Hier laten we zien dat we meer zijn.’ Alfred van der Klis, luitenant-reservist en medeoprichter van het Defensy College: ‘Defensie wordt steeds meer een kennisorgaan. Dat betekent dat we mensen nodig hebben die veel informatie kunnen verwerken en die het op de goede manier toepassen. We brengen de deelnemers dingen bij die ze niet leren bij hun studie, bijvoorbeeld hoe ze een goede leider kunnen zijn.’ Even daarvoor is er al stevig gesport, vertelt deelnemer Charlie Driessen (23, veiligheidsbeleid en rechtshandhaving). ‘We moesten een toren beklimmen, en een menselijke

knoop ontwarren door elkaar aanwrijven te geven. Erg leuk om te doen, en je leert zo goed samenwerken.’ Na het eten start de zogeheten *war game*, een soort Risk voor gevorderden, waarbij de studenten als krijgs- en vredes machten een conflictsituatie naspelen op de kaart. Locatie: Zuid Soedan. ‘Het is een complexe situatie’, legt luitenant ter zee Erik Noordam uit. ‘Er zijn diverse stammen actief die elkaar niet gunstig gezind zijn. Ze stelen elkaars koeien; je hebt er als man minstens vijftig nodig om een goede vrouw te kunnen trouwen. Je moet als VN-vredesmacht zorgen dat burgers worden beschermd, humanitaire hulp een doorgang vindt en mensenrechten worden gehandhaafd.’ Naast de intellectuele uitdaging heeft het spel nog een functie, vindt Noordam, mede-initiatiefnemer van de bivak. ‘Het laat zien dat Defensie meer is dan legers die tegen-

over elkaar staan. We zijn ook een hightech, specialistisch orgaan.’ De studenten nemen de opdracht serieus. ‘Hoe kunnen we drie vluchtelingenstromen tegelijk opvangen én de regering steunen?’ ‘We willen dat het Rode Kruis hier naartoe gaat.’ Een jongen pakt een wit blokje op en schuift het over de kaart. ‘Dat kan niet’, grijpt de luitenant in. ‘Dat zijn zogeheten *white cells*, oftewel hulporganisaties. Die worden heel boos als je ze vertelt wat ze moeten doen.’ ‘We kunnen wel de VN-troepen erheen sturen om te bouwen, toch?’, vraagt een ander. ‘Misschien niet zo’n goed idee zonder escorte’, zegt een meisje. Wat opvalt: ongeveer een kwart van de deelnemers is vrouw, ongeveer drie keer zoveel als in werkelijkheid. ‘We willen weten hoe dit komt’, zegt Noordam. ‘Er is nu iemand bezig met een afstudeeronderzoek.’ Tijd om te schieten, zij het in een simulatie op een digitaal doel. ‘We gebruiken Colts’, vertelt Rooijens. ‘Het is vergelijkbaar met wat je doet op een missie.’ Hij doet de deelnemers voor hoe je het lasergeweer laadt, en je de juiste schiethouding aanneemt. ‘Behalve dat het nu warm is. Je hebt een lampje boven je en net lekker bami gegeten. In het echt moet je ook nog rekening houden met het weer, honger en hoe fit je je voelt.’ Zodra op een scherm een poppetje verschijnt, schieten de studenten geconcentreerd hun denkbeeldige magazijnen leeg. Niet veel later is er een vredig landschap te zien: bomen, een brug, wat heuvels. ‘Dat wachten is echt zenuwslopend’, vindt een jongen die aan de zijlijn staat. Rooijens: ‘Het is een beetje stil op die brug. We gaan een kijkje nemen.’ Een groepje gewapende mannen duikt op. Uit negen wapens klinkt een ratelend geknal. Het beeld zwenkt omhoog, waar opeens een helikopter hangt. ‘Dit is veel moeilijker dan op de Playstation!’, roept één van de studenten uit. ‘Moet je kijken. Zij gaat helemaal los’, knikt een student naar deelnemer twee, een meisje met een blonde paardenstaart, die met haar wapen tegen de rechterschouder gedrukt continu schoten lost. ‘Je ziet hoe snel mensen competitief worden’, aldus de sergeant.

> Verder lezen op pagina 9

Volgende week
geen Mare

Volgende week verschijnt er geen *Mare*. Nummer 7 zal uitkomen op 27 oktober. Mededelingen voor dat nummer moeten uiterlijk 24 oktober ter redactie zijn.

Pagina 4

Met spoed gezocht:
Haagse raadsleden

De faculteitsraad raakt in korte tijd twee personeelsleden kwijt. Daarvoor moeten tussentijdse verkiezingen worden gehouden. Nu nog kandidaten vinden.

Pagina 5

Raad bezorgd over
zwijgcontracten

Personeelspartij FNV Overheid maakt zich zorgen over misstanden bij verenigingen en wil aanscherping van het ‘ontgroeningsconvenant’.

Pagina 5

Acht weken geëist
voor opruiing

Het Openbaar Ministerie heeft acht weken gevangenisstraf geëist tegen een Leidse bestuurskundestudent wegens opruiing en aanzetting tot geweld.

Bandirah Pagina 12

Geen commentaar

Taartjes

DOOR MARLEEN VAN WESEL De Pieterskerk wordt zaterdag, op de open dag van de universiteit, weer overspoeld door duizenden scholieren. *De Volkskrant* hielp al die studiekeizers deze woensdag al een handje met een bijlage vol studiekeuzetips.

Tip 1: Kijk verder dan de open dag. ‘Houd in je achterhoofd dat studies zich op open dagen altijd mooier voordoen dan ze in werkelijkheid zijn’, waarschuwde een studerende ervaringsexpert.

Een deel van de overheidsfinanciering voor onderwijsinstellingen hangt af van het aantal ingeschreven studenten. Prima tip dus, alert zijn om je studiekeuze niet alleen te baseren op aanbevelingen van het kaliber: *Wij van WC-eend adviseren... WC-eend.*

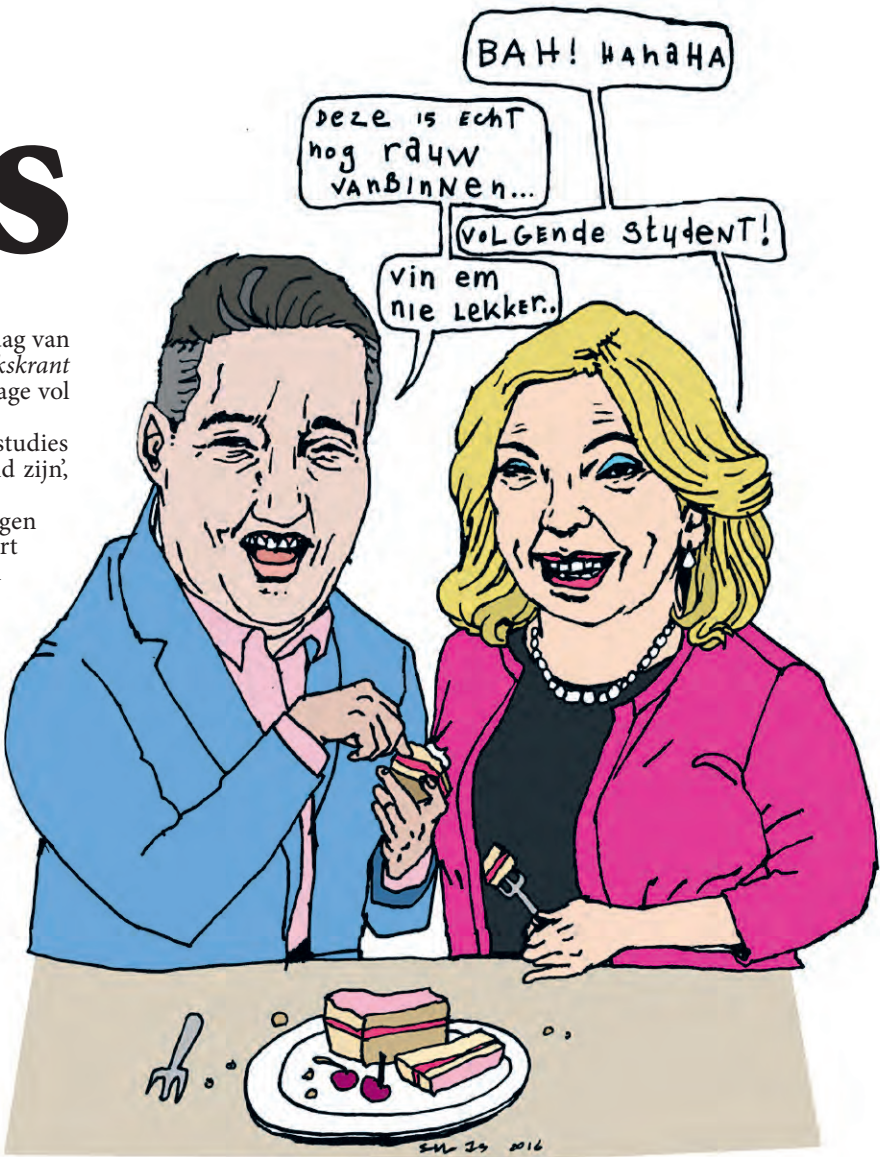
Die vind je echter niet alleen op open dagen. Studiekeuze123.nl is de website met ‘onafhankelijke, complete en betrouwbare informatie’ in opdracht van het onderwijsministerie, onderwijsinstellingen en studenten. Ook daarop komen wel eens iets te rooskleurige slagingspercentages, baankansen en salarissen terecht, zo constateerden de makers van het *Dossier over eerlijke studiekeuze-informatie* eerder dit jaar.

Intussen wordt van de *matching* van student en studie juist een steeds grotere taak van onderwijsinstellingen gemaakt. Sinds 2014 is de inschrijvingsdeadline voor aankomende eerstejaarsstudenten vervroegd naar 1 mei. Zo kunnen universiteiten nog een studiekeuzecheck uitvoeren. Voor opleidingen met een numerus fixus, waarbij het aantal plaatsen in de collegezaal kleiner dan het aantal scholieren dat ervoor kiest, is de uiterste inschrijfdatum zelfs al 15 januari. Loting voor dergelijke studies mag vanaf volgend collegejaar niet meer van onderwijsminister Jet Bussemaker.

Instellingen moeten de meest geschikte studenten *zelf* op een andere manier selecteren. Hoe dat te bolwerken, juist bij zo’n te grote toestroom van studenten? Alsof de jury van *Heel Holland Bakt* maar hapjes van mierzoete taartjes moet blijven proeven en beoordelen, ook als de misselijkheid allang is ingetreden.

De scholieren die zaterdag door Leiden dwalen, mogen zich opmaken voor toetsen en colleges, en dan niet pas na die einde-loze zomer die volgt op 6 vwo, maar al vóór de eindexamenstress goed en wel toeslaat. Dat geldt bijvoorbeeld voor inschrijvingen voor fiscaal recht en criminologie. Wie kiest voor biomedische wetenschappen neemt daarbovenop alvast deel aan practica en de aankomende geneesko’s, die in Leiden sinds vorig jaar al geen loting kennen, voeren gesprekken waaruit hun motivatie en communicatievaardigheden moet blijken.

Bij rechtsgeleerdheid is ervoor gekozen om de numerus fixus vanaf volgend collegejaar maar af te schaffen, net als bij psychologie. Wel wordt bij psychologie en biofarmaceutische wetenschappen de matchingsprocedure verplicht gesteld en uitgebreid, ten opzichte van de studiekeuzecheck die alle opleidingen hanteren. Door het hele land worden dergelijke selectieprocedures opgezet. Studentenvakbond LSVb lanceerde gisteren al het meldpunt selectie, voor klachten over onderwijsinstellingen die de nieuwe regels niet navolgen of onjuist voorlichten.

De makers van het *Dossier over eerlijke studiekeuze-informatie* pleitten juist voor het versterken van loopbaanoriëntatie op middelbare scholen en meer ruimte voor andere spelers op het gebied van studiekeuze, zoals Keuzegids en DeDecaan.net.

Een advies over WC-eend, met de groeten van Glorix. De auteurs zijn namelijk de hoofdredacteur van de Keuzegids en de directeur-uitgever van DeDecaan.net. Maar de matchingstaken wat beter verspreiden, bijvoorbeeld tussen voortgezet en hoger onderwijs, is geen slecht idee. Niet alles hoeft op het bord van de universiteit terecht te komen. Die heeft het immers al druk genoeg met haar andere taken, zoals het bijschaven van het spelling-sniveau van eerstejaars rechtenstudenten, die hier vers van de middelbare school een taaltoets voor hun neus krijgen.

Colofon

Redactie-adres Reuvenplaats 3, 2311 BE Leiden
Postbus 9500 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
Website mareonline.nl
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 15000
Hoofdredactie
Frank Provoost frank.provoost@mare.leidenuniv.nl
Redactie
Vincent Bongers vbongers@mare.leidenuniv.nl
Bart Braun bbraun@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman a.kloosterman@mare.leidenuniv.nl
Marleen van Wesel h.g.van.wesel@mare.leidenuniv.nl
Medewerkers
Fernke Blommaert • Mattijn de Groot • Holger Gzella •
Marit de Roij • Benjamin Sprecher
Fotografie Taco van der Eb • Marc de Haan
Illustraties Bas van der Schot • Bandirah • Silas.nl
Basisonwerp Roeland Segaar, Dokwerk Communicatie
Art direction en vormgeving Marcel van den Berg
Drukwerk Rodi Rotatiedruk, Broek op Langedijk
Advertenties Bureau van Vliet B.V.
Postbus 20 2040 AA Zandvoort
Telefoon 023 - 571 47 45
Redactieraad
Prof. dr. J.C. de Jong (voorzitter) • Prof. dr. F. Israel (vice-voorzitter) • Birgül Açıksöz • Joline Cramer •
drs. Bart Funnekotter • drs. Malou van Hintum •
mr. Folkert Jensma • Merian Kuipers • Josephine Say •
Prof. dr. Nico Schrijver • Marieke Vinkenog •
Dr. Hans Vollaard • Christian van der Woude
Jaarabonnements
Een jaarabonnement op *Mare* loopt van september t/m juni. Belangstellenden kunnen *Mare* thuisgestuurd krijgen door €35 over te maken op IBAN NL68RAB00103257950 ten name van Universiteit Leiden (o.v.v. *Mare* en SAP-nummer 6200092091) en vervolgens een bevestigingsmail met daarin hun adres te sturen naar redactie@mare.leidenuniv.nl. Studenten betalen €25.
Ter controle graag in de bevestigingsmail ook het studentnummer vermelden.
Adreswijzigingen
Alleen schriftelijk met postwikkelt.
Klachten en opmerkingen over de toezending van *Mare* 071-5277272.
Mededelingen voor het op donderdag verschijnende nummer moeten uiterlijk de voorafgaande donderdag 16.00 uur in het bezit van de redactie zijn.
ISSN 0166-3690

Column

Studievaardigheden

Om kwart over negen 's ochtends zit ik in een collegezaal met voornamelijk eerstejaarsstudenten, te oordelen naar het feit dat ze allemaal zijn komen opdagen op dit tijdstip. Het is een van de twee eerstejaarscolleges die ik moet volgen voor mijn minor. Na het gebruikelijke gepruts met de microfoon legt de docent uit waar hij het de komende weken over gaat hebben en wat hij van zijn studenten verwacht. Ik luister met milde interesse. Dan stelt hij de student-assistent voor, die ergens voorin de zaal zit. 'Zij zal uitgebreide notities van elk college maken, die online zullen worden gezet.'

Even denk ik nog dat ik het niet helemaal goed heb begrepen. 'Op die manier hopen we jullie wat beter te ondersteunen met de voorbereidingen voor het tentamen,' verduidelijkt de docent. Om me heen zie ik studenten verbaasde blikken wisselen. Werden ze niet eens in staat geacht om hun eigen aantekeningen te maken?

Iets soortgelijks gebeurde bij het andere eerstejaarscollege. Daar vertelde de docent dat er elke week een apart tijdstip is vrijgemaakt waarop niet alleen de hoorcolleges en literatuur samen worden doorgenomen, maar men zich ook buigt over vragen als 'hoe leer je voor een tentamen?' en 'hoe vat je een tekst samen?'

Relevante vragen. Voor een brugklasser.

Voor het eerst in tijden dacht ik terug aan soortgelijke colleges die ik zelf had moeten volgen. Dat kostte me nog de nodige moeite. Dit soort colleges staat tussen voedselvergiftiging en mensen voor je horen zingen op je verjaardag in het rijtje van dingen die je zo snel mogelijk probeert te vergeten wanneer ze voorbij zijn.

Ik herinnerde me het 'mentoraat' uit mijn eerste jaar. Een college dat zich richtte op het ontgoochelen van studenten die nog de hoop hadden op de universiteit serieus te worden genomen. Er werd ons geleerd hoe je een planning kunt maken. Hoe je naar een tekst moet kijken. En als

klap op de vuurpijl werd er een volledig college besteed aan de vraag hoe je dingen kunt onthouden.

Mijn studiegenoten en ik lieten dit alles lijdzaam over ons heen komen. 'Hebben jullie er wat van opgestoken?' vroeg de docent na een uiteenzetting van de verschillende manieren waarop je woordjes kunt leren. Het bleef akelig stil. Lukraak wees hij toen maar iemand aan. 'Jongeman, wat denk jij ervan?' De jongen die hij aanwees aarzelde even. 'Wat ik ervan denk? Ik denk voornamelijk aan de hoeveelheid woordjes die ik in deze tijd had kunnen leren.'

Ook buiten deze colleges wordt de hand van eerstejaarsstudenten stevig vastgehouden. Zo worden ze het hele jaar geterroriseerd met huiswerkcontroles, aanwezigheidsplicht bij de meest onbeduidende vakken en krijgen ze voortdurend tussentoeetsen – van de lessen over het maken van een planning worden blijkbaar niet direct resultaten verwacht.

Er zullen ongetwijfeld een paar studenten tussen zitten die erg geholpen zijn met al deze maatregelen, maar horen die studenten op de universiteit thuis? Als een student niet in staat is tot het schrijven van een helder betoog zonder spelfouten, is de oplossing dan het invoeren van een eindige reeks schrijftrainingen en herkansingen? Of toch een negatief studieadvies? En waar in de overgang van middelbare school naar universiteit is het begrip eigen verantwoordelijkheid gesneuveld?

Voorlopig zit er voor eerstejaarsstudenten weinig anders op dan de stroom van beledigingen aan hun intelligentie geduldig te ondergaan. Zitten, verstand op nul en wachten tot er weer een college over studievaardigheden voorbij is. Kun je daarna verder met de voorbereidingen voor je veterstridiploma. Als het je tenminste lukt om dat in je planning op te nemen.

MARIT DE ROIJ is student geschiedenis en Russische Studies

Mensen

071 - 527 ...

Leeuwenles en smartengeld

Mens en dier zitten steeds meer op elkaars lip

Vertrekkend bioloog Hans de Iongh richtte zich op omgangsregelingen tussen mens en dier. 'Leeuwen alleen in omheinde parken? Dat is een doemscenario.'

DOOR BART BRAUN 'Ik hou ervan om met mijn laarzen in de modder te staan. Soms letterlijk: tijdens mijn promotieonderzoek naar zeekoeien in Indonesië trok ik bij laag water de zeegrasvelden in om naar sporen van begrazing te zoeken.

'Ik was toen al 39, maar omdat ik bij de Universiteit Leiden ging werken moest ik gepromoveerd zijn. Logistiek was het lastig, omdat ik ook andere universitaire taken had, maar uiteindelijk heb ik dat af weten te ronden.

'In Afrika deed ik onderzoek naar olifantenpopulaties, duurzame visserij, en vooral naar conflicten tussen mens en dier. Vernielingen door olifanten, nijlpaarden die vissersbootjes aanvallen, leeuwen die vee opeten, dat soort kwesties. Alleen al ons programma in Kameroen heeft grote aantallen promovendi opgeleverd, en zo'n 350 masterstudenten een stageplek geboden – de vraag was groter, maar meer konden we er niet verwerken.

'Dat soort *human-wildlife conflicts* komen steeds meer voor. Parken worden meer en meer omringd door dichtbevolkte gebieden. De tolerantie voor dieren verschilt overigens sterk per land; in Azië komen dat soort conflicten ook voor, maar is er meer begrip. Zelfs het doden van mensen door tijgers wordt soms getolereerd.

'De aanpak van zulke conflicten bestaat uit een combinatie van maatregelen. Het geven van compensatie voor vernielingen of opgegeten vee is er een. Het werkt: de tolerantie voor grote dieren neemt in Kenia toe, bij-

voorbeeld. Ook kun je mensen leren om hun vee beter te beschermen. Dat geldt ook voor Nederland: schapenherders uit Duitsland leren hun collega's hier hoe ze om moeten gaan met de aanwezigheid van wolven.

'Ik heb Amerikaanse collega's die zeggen dat op de langere termijn leeuwen alleen nog toekomst hebben in omheinde natuurparken. Dat is echt een doemscenario. De dieren die in zo'n park zitten, trekken rond als het regenseizoen begint of eindigt. In het Keniaanse Nairobi lopen de leeuwen dan het nationale park uit, de buitenwijken in. Daar verstoren ze het verkeer.

'In Kameroen deden we onderzoek naar leeuwen door ze uit te rusten met een halsband die een signaal verstuurt als ze buiten een bepaald gebied komen. Je krijgt zo niet alle leeuwen te pakken, maar je kan wel thuis op je computer zien dat de leeuwen het park verlaten.

'Wij deden dat vooral omdat we geïnteresseerd waren in wat leeuwen doen, maar andere organisaties nemen deze aanpak nu over om mensen te kunnen waarschuwen.

'De 27ste is mijn afscheidssymposium, daarna ga ik mijn werk voor de universiteit langzaam afbouwen. Twee weken geleden ben ik al gestopt met mijn werk voor het lokaal overleg. Dat praat namens de vakbonden met het college van bestuur over zaken als arbeidsvoorwaarden, het terugdringen van flexcontracten en de integriteitscode.

'Je krijgt niet altijd je zin, maar er wordt goed naar ons geluisterd, en er gebeuren ontzettend goede dingen. Het is dan ook jammer dat we weinig zichtbaar zijn voor de medewerkers.'

Afscheidssymposium
Human-Wildlife conflicts in Africa
Academiegebouw, 27 oktober, 12:45

Hans de Iongh met een verdoofde leeuw: 'We gaven leeuwen halsbanden die een signaal versturen als het dier het park uittrekt.'

Blijf toch breien

Jonkvrouw Cécile de Jong van Beek en Donk publiceerde in 1897 *Hilda van Suylenburg*. Masterstudent religious studies Josine Heijnen (1990) schrijft haar scriptie over de contro-versiële feministische bestseller.

Hoe kwam je bij deze vrouw terecht?

'Heel toevallig. Ik zag een verfromfaaid exemplaar van de roman in de kast met afgeschreven boeken staan in de UB. Er zat geen rug meer aan, het viel haast uit elkaar. Ik had geen idee wie De Jong was, terwijl ik toch een minor genderstudies heb gevolgd. Toen ik haar googelde, dacht ik: wow!'

Want?

'*Hilda van Suylenburg* was een echte bestseller. Je denkt snel aan *Eline Vere* van Louis Couperus als het over de Nederlandse literatuur uit het *fin de siècle* gaat. Maar "de *Hilda*", zoals het boek werd genoemd, verkocht veel beter. De Jong zwengelde met deze roman de eerste feministische golf aan en had ook buiten Nederland invloed. Haar volgelingen heetten Hilda'tjes.

'Aan het eind van de negentiende eeuw was weinig mogelijk voor vrouwen. Er was zelfs een verslechtering gaande: ze moesten terug naar het aanrecht, dat was de teneur. Er kwamen wel vrouwen in opstand, maar tijdens thee-uurtjes in de salons. Met *Hilda* bracht De Jong de discussie naar buiten.

'Ze was activistisch. In die tijd had je van die extravagante damesschoenen met daarop veren en zelfs hele opgezette vogels. Daar verzette De Jong zich tegen en richtte de *Bond ter Bestrijding eener Gruwelmode* op.'

Waar gaat het boek over?

'De vrij opgevoede Hilda komt in contact met vrouwen die zich ontworstelen aan het milie van praatclubjes. Ze komt op voor vrouwenrechten, wordt advocaat, trouwt uit liefde met haar echtgenoot en weet het huwelijk met een carrière te combineren. In die tijd was je echt een sociale verschoppeling als je trouwde. Het huwelijk was als prostitutie: je kon haast geen "nee" zeggen op een aanzoek. Als vrouw gaf je zo je rechten op. Scheiden ging niet. De Jong had zelf een ongelukkig huwelijk en is wél gescheiden van haar eerste man. Maar dat kon alleen omdat hij dat mogelijk maakte en haar geld gaf.'

Kwam er veel kritiek op het boek?

'Een stortvloed. De Jong werd, net als de roman, helemaal verguisd. Het was "een vingeroefening van iemand die beter kan blijven breien". Zelfs de "feministische freule", schrijfster Anna Savornin Lohman, distantieerde zich van De Jong. Het huwelijk was het doel van een vrouwenleven, vond zij.'

Maar de roman zorgde desondanks wel voor verandering?

'Haar erfenis is dat meisjes aan de universiteit studeren én naar de kroeg kunnen gaan. Als er geen mensen opstaan zoals De Jong dan verandert er nooit wat. Je moet het alleen wel aankunnen om te worden veracht.' **VB**

Josine Heijnen is een van de sprekers op het lustrumsymposium van SSS Leiden. 24 oktober, UB, Vossiuszaal. Aanmelden op sss-leiden.nl.

Frutti di Mare

Regel 1: wees geen klootzak

'Met een nerfgun kun je zombies stunnen.' Foto Marc de Haan

DOOR MARLEEN VAN WESEL 'What the fuck... zijn dat zombies!?' Vier dóódnormale mensen, nou ja: *humans*, staan in de schemering voor Plexus. De schimmen die over het Rapenburg dwalen, krijgen het viertal in het vizier en komen met een man of dertig aangestormd. 'Rennen! Nú!' De humans schieten vlug de Bakkersteeg in. Terwijl de kerkklokken slaan en de avond valt, verdwijnen

ze richting het Van der Werfpark.

Ongeveer een kwartier eerder verzamelden de overgebleven *humans* zich nog voor de Hoogvliet voor de vierde missie van het spel *Humans versus zombies*. Een soort tikkertje, een week lang, door de hele stad. 'We begonnen met zo'n veertig humans en één undercover zombie: *the original zombie*', vertelt Tom Verzijl (19), quaestor van de Apocalypcie.

Dat is de commissie van studentenspel-lenvereniging Het Duivelsei die Humans versus zombies organiseert. 'Na de eerste twee *kills* gaat het spel pas echt van start.' Met nerfguns, opblaaswaarden en sokken kunnen humans zich enigszins beschermen. Verzijl: 'Daarmee kun je een zombie *stunnen*. Dan mag hij tien minuten geen humans pakken.' Elke avond is er een missie, maar ook overdag kunnen zombies toeslaan. 'Ik ben er al een tegengekomen', vertelt human Sam Davidse (18, biofarmaceutische wetenschappen). 'Maar dat was in een universiteitsgebouw. *Safe zone*, dus.' 'Ook op je eigen kamer kun je niet gepakt worden', vertelt Verzijl. 'Is de frietent ook *safe zone*?' vraagt een andere human, na de laatste speluitleg. 'Ik heb honger!' Geen prioriteit, tijdens de zombieapocalyps: de missie gaat van start. 'Regel 1: wees geen klootzak!' herinnert Verzijl de deelnemers nog, voor ze de stad in trekken.

Bij Plexus moeten ze even later op de vlucht slaan. Onder de achtervolgende zombies is de sfeer dan een stuk gemeedelijker. 'Fijn om door de stad te lopen zonder paranoia', zegt zombie Laura Arnold (19, Japans). 'Gisteravond, toen ik nog mens was, eindigde de missie ermee dat alle zombies zich in een kring om een van de laatste groepjes mensen verzamelden', vertelt Dyonne Puts (20, film en literatuurwetenschap). Ze wist te

ontkomen. 'Maar achter een auto stond een andere zombie me op te wachten.' En toen werd ze er dus zelf een. Ze botsten intussen haast op een zombie die als bevroren op de stoep staat. Gestund door de humans. Verderop, op het Rapenburg, glipt het gewapende viertal de hoek om. De zombies verspreiden zich. Een groepje slaat de Nieuwsteeg in en slentert voorbij de Rechtenfaculteit. 'Mijn huisgenote was een zombie', vertelt een van hen, Judith Ravensburg (18, geneeskunde). 'In mijn kamer was ik *safe*, maar naar de keuken of de wc moest ik telkens een sok meenemen.' Pas in de supermarkt ging het mis. 'Het fruit werd me fataal. Daar deed ze alsof ze gebeld werd en toen...' 'Daar! Humans!' wijst een collega-zombie door een lage poort in de muur. Aan het andere uiteinde zien ze nog net twee humans verdwijnen. De zombies voeren het tempo op, over een binnenplaatsje, onder een andere poort door, de Langebrug over, de Wolsteeg door, een eindje over de Breestraat, en weer wat steegjes door richting de Pieterskerk. Daar wemelt het van de zombies. Van de humans geen spoor. 'Er zijn er nog maar acht. Meestal is het op dit punt ongeveer fifty-fifty', zegt Luc Edixhoven (21, informatica) van de Apocalypcie. Toch valt de genadeklap die avond niet. Met nog één missie te gaan houden maar liefst zes humans dapper stand.

Nieuws

CDA wil bachelorbeurs

Het CDA wil de basisbeurs terug. Tenminste: voor bachelor-studenten. Dit staat in het CDA-verkiezingsprogramma dat woensdag werd gepresenteerd. Dat zou dan betaald moeten worden door de OV-studentenkaart af te schaffen en te vervangen door een tegemoetkoming in de reiskosten. Het CDA is vooral bezorgd dat het leenstelsel de drempel om te gaan studeren verhoogt. Wie eenmaal een bachelor heeft, is over die drempel heen; voor de masterfase hoeft er wat de christendemocraten betreft niets te veranderen.

Zaag in designstoelen

Het auditorium van het gebouw van de Haagse faculteit aan de Schouwburgstraat had een stoelenprobleem. De designstoelen in de zaal hebben een hoge houten rug die het zicht van de deel van het publiek ontneeft, legde toenmalig faculteitsraadslid Patrick Overeem in maart uit: ‘Het hout steekt een centimeter of tien boven de blauwe bekleding van de stoel uit. Mijn voorstel zou zijn om dat vrij overbodige stuk aan de bovenkant van de stoelen af te zagen. Dat scheelt al enorm.’ Het bestuur luisterde naar de raad, blijkt nu. ‘In de zomer waren er werklui bezig er is het een en ander aangepast’, vertelt Overeem. ‘Een deel van de houten rug is afgezaagd. Het blijkt dat de medezeggenschap best wel wat voor elkaar kan krijgen.’

Titus de Taxus is dood

De gemeente Leiden heeft Titus de Taxus omgezaagd. Titus was misschien wel de beroemdste boom van Leiden en in elk geval de eerste met een Twitter-account. Tot 2014 stond de honderd jaar oude taxus in de voortuin van de Oude UB, op Rapenburg 70. Ter gelegenheid van de kroning van Willem Alexander, in 2013, werd daar een koningslinde geplant. Drie vlaggenmasten moesten daarvoor verplaatst worden, en daarnaar moest dan weer de taxus wijken. Na protesten werd Titus niet gekapt, maar verplaatst naar het Marepark. De afgelopen twee jaar ging het lang niet altijd goed met de boom. Bijvoeren met speciale korrels mocht niet meer baten, meldt *Sleutelstad.nl*. Uiteindelijk zag de gemeente Leiden zich genoodzaakt de zaag te hanteren.

Kussengevecht

Museum Volkenkunde organiseert zaterdagmiddag 15 oktober een groot kussengevecht in de museumtuin. Een dag eerder start namelijk de nieuwe tentoonstelling Wereld vol veren. Daarin staan kleding en accessoires centraal, versierd met veren, uit alle hoeken van de wereld. Het gevecht start om 14.00 uur, toegang is gratis en deelnemers moeten hun eigen kussen meenemen. Ruim achthonderd mensen hebben zich al aangemeld voor het Facebook-event.

Prestatieafspraken

De prestatieafspraken tussen de overheid en de universiteiten, verenigd in de VSNU, zijn gehaald. Volgens VSNU-voorzitter Karl Dittrich is dat op zichzelf ‘een hele prestatie’.

De uitval van eerstejaarsstudenten is de afgelopen jaren ‘substantieel verminderd’. Ook hebben steeds meer universiteitsstudenten na drie jaar en anders wel na vier jaar een bachelordiploma. 69% van de eerstejaars van 2011 haalde binnen vier jaar de bachelortitel, tegen 52% van de lichter 2005. De prestatieafspraken vormden de uitwerking van het Hoofdlijnenakkoord tussen toenmalig staatssecretaris Halbe Zijlstra en de VSNU uit 2011. Vijf jaar later kan Dittrich melden dat de afspraken gehaald zijn, maar het ging ‘niet altijd eenvoudig’. De overheid eiste bijvoorbeeld verbetering, maar gaf geen aanvullende financiering. De resultaten zijn er wel: meer University Colleges, meer docenten met een onderwijskwalificatie en universiteiten die hun krachten bundelen. Toch willen de universiteiten niet nog eens op deze wijze afspraken maken.

Rechten pakt ruimtegebrek aan

Vier miljoen voor verbouwing Kamerlingh Onnes Gebouw

Het gebouw van de faculteit Rechten barst haast uit haar voegen. Er is vooral gebrek aan ruimte voor het personeel. Het college van bestuur trekt twee miljoen uit voor een dakopbouw op het Kamerlingh Onnes Gebouw (KOG), nog eens twee miljoen wordt besteed aan de herinrichting van een deel van het pand.

DOOR VINCENT BONGERS ‘Het gebouw knelt, dat is al een hele tijd zo’, zei decaan Joanne van der Leun maandag tijdens de faculteitsraadsvergadering. ‘We hebben de wens om uit te breiden. Maar we willen wel alles zoveel mogelijk op één plek houden.’ Extra ruimte huren elders in de stad is dan ook geen aantrekkelijke optie. Van der Leun: ‘Het college bood ons een pakket bestaande uit twee zaken. Twee miljoen voor de dakopbouw en twee miljoen voor de herinrichting. Het is niet zo dat we kunnen schuiven met dat geld en vier miljoen alleen in de dakopbouw stoppen.’ Het bestuur is het steeds maar brandjes blussen zat. ‘Er zijn steeds adhoc-oplossingen gekomen voor het ruimtegebrek, maar de grens is nu wel bereikt. Er is ingedikt, uit-

geruild en geschoven. Nu is het tijd voor iets fundamentelers.’ De dakopbouw komt op de C-vleugel en moet rond 2019 klaar zijn. De herinrichting start al in 2017. Over wat er precies gaat gebeuren wordt nog gesproken met het personeel, maar Dennis Hoitink van het rechtenbestuur gaf een voorbeeld van wat wellicht mogelijk is: ‘Veel ruimtes worden slecht benut. De B-vleugel heeft heel erg brede gangen, daar is kamerruimte te winnen.’ Dit is een heel belangrijk dossier’, zei personeelsraadslid Pieter De Tavernier. ‘We moeten een *bottom up* benadering toepassen. Nu al beginnen met de inventarisatie van verlan-

gens van de medewerkers.’ ‘Het betekent nogal wat’, erkende Van der Leun. ‘Het zorgt voor de nodige onrust bij werknemers als er aan een gebouw gesleuteld wordt. Sommige werknemers gaan er wat betreft kamer op achteruit, anderen juist erop vooruit.’ Van der Leun benadrukte dat het niet de bedoeling was om in te zetten op de gevreesde flexwerkplekken. ‘Daar kiezen we niet voor. Maar er zijn ontzettend veel deeltijders. Onder een bepaalde aanstelling zit er geen vaste werkplek aan je functie gekoppeld.’ Personeelsraadslid Gert Jan Geertjes had wel enige zorgen over de plannen: ‘Ik werk bij het in-

stituut publiekrecht, we zitten daar in grote nood wat betreft de ruimte. Er was een plan om daar iets aan te doen. Er werd voorgesteld om een grote kamer te maken en daar alle promovendi bij elkaar te zetten. De meeste medewerkers vonden dat het slechtste onderdeel van het voorstel. De vrees is dan dat mensen die onderzoek doen thuis gaan zitten, en naar het KOG komen om te kletsen. En dus mensen van het werk houden. Dan bereik je je doel niet. Dus denk goed na.’ Van der Leun: ‘De ervaringen bij publiekrecht nemen we uiteraard mee. Het mag niet zo zijn dat PhD’s benadeeld worden.’

Verbouwing deels betaald met studievoorschot-geld

De faculteit Rechten gaat 50 van de 200.000 euro van de extra middelen voorinvestering studievoorschot voor 2017 besteden aan de herinrichting van het KOG. Dat geld wordt dus besteed aan behuizing van de staf en niet direct aan studenten. En dat is wel de bedoeling van het voorschot, het gaat immers om een voorinvestering gekoppeld aan het afschaffen van de studiefinanciering. Maria Tiggelaar van studentenpartij LVS is lid van de universiteitsraad en was aanwezig bij de rechtenvergadering. Zij vindt het opvallend dat rechten de 50.000 euro aan behuizing van medewerkers besteedt en heeft hierover een rondvraag gesteld aan het college van bestuur. Antwoord volgt over twee weken.

Volgens Dennis Hoitink van het rechtenbestuur komt de 200.000 euro bovenop de al eerder beschikbare intensiverings- en vernieuwingsmiddelen van circa 1,5 miljoen euro. Die zijn vooral ingezet om meer menskracht aan te trekken voor het onderwijs. ‘Er is ook een loopbaancoach aangetrokken en geïnvesteerd in excellentieonderwijs’, mailt hij. ‘Meer menskracht vraagt om adequate huisvesting. Overigens is 50.000 euro een nauwelijks noemenswaardig bedrag in de facultaire begroting.’ Verder zal de faculteit ook geld beschikbaar stellen voor onder meer het verbeteren van de schrijfvaardigheid van studenten. En dat geld maakt dan weer geen deel uit van de voorinvestering studievoorschot.

Met spoed gezocht: Haagse raadsleden

De faculteitsraad Den Haag raakt in korte tijd twee personeelsleden kwijt. Eigenlijk moeten er tussen-tijdse verkiezingen gehouden om de twee plekken op te vullen. Maar het is heel lastig om kandidaten te vinden. Enige haast is geboden, want het halen van het quorum kan een probleem worden.

De faculteitsraad van Governance en Global Affairs bestaat uit vier student- en vier personeelsleden. In het reglement van orde van de raad staat dat ‘besluitvorming, ter advisering dan wel ter instemming, alleen kan plaatsvinden indien meer dan de helft van het aantal leden van de raad

(quorum) aanwezig is.’ Een van de personeelsleden heeft echter een nieuwe baan en is vertrokken. Een ander gaat binnenkort met zwangerschapsverlof. Dat betekent dat twee afwezige leden bij vergadering al betekent dat het quorum niet wordt gehaald. Het is dus zaak om die twee plekken snel weer op te vullen. ‘We hebben advies ingewonnen bij juridische zaken, die stelden een informele procedure voor. Dus in de wandelgangen op zoek naar mensen die interesse hebben’, zei decaan Kutsal Yesilkagit maandag tijdens de faculteitsraadsvergadering. ‘Maar het bestuur vindt het belangrijk om toch een verkiezing te organiseren.

Dan heeft het verkozen lid echt een mandaat. Maar wat denkt de raad?’ ‘Wij hebben veel Engelstalige medewerkers en studenten’, aldus Thijs Bosker, universitair docent bij het university college (LUC). ‘De voertaal bij ons is zelfs Engels. Als we faculteitsbreed willen werven, moeten de vergaderingen eigenlijk in het Engels. En de stukken ook.’ ‘Internationale studenten hebben nu het idee dat zij de raad niet in kunnen omdat alles in het Nederlands wordt besproken’, legde studentraads-lid Joost Rotteveel Mansveld uit. Maar vergaderen in het Engels is geen optie, officieel althans. ‘De voertaal in het bestuur is in het

Nederlands, dat is universitair beleid’, aldus Johannes Magliano-Tromp van het faculteitsbestuur. ‘De stukken van bijvoorbeeld het college van bestuur zijn in het Nederlands.’ Yesilkagit: ‘Zolang niet iedereen op een hoog niveau het Engels beheerst, is overstappen niet wenselijk. De discussies worden te moeilijk. Het risico op langs elkaar heen praten wordt groter.’ Bosker: ‘Er zijn gepassioneerde medewerkers bij het LUC die wel de medezeggenschap in willen, maar met houtje-touwtje-Nederlands kom je er niet. De *pool* wordt zo heel klein. Het is een pijnpunt.’ Kandidaten vinden wordt dus nog lastig. **VB**

Zwijgcontracten ter discussie

Universiteitsraad: ook Leidse studentenverenigingen laten leden tekenen

Personeelspartij FNV Overheid maakt zich zorgen over mogelijke misstanden bij ontgroeningen in Leiden. Aanscherping van het 'kennismakingstijdconvenant' dat de universiteit in 2008 heeft gesloten met de Leidse studentenverenigingen is wellicht nodig.

DOOR VINCENT BONGERS 'Er is veel te doen geweest rond de ontgroeningen in Groningen', zei Bart van der Steen van de FNV Overheid maandag tijdens de universiteitsraadsvergadering. 'Maar in de berichtgeving rond

Vindicat kwamen twee dingen naar voren die ook over Leiden gingen: ook bij Leidse verenigingen moeten nieuwe leden vóór de ontgroening zogenoemde zwijgcontracten ondertekenen. Er staat wel geen boete op, maar ze worden nog steeds ondertekend.'

Ook liet de NOS een oud-lid van Minerva aan het woord, dat anoniem vertelde over dat de Groningse misstanden aansloten bij zijn eigen ervaringen bij het corps. 'In mijn tijd zijn dingen gebeurd waar we in mijn ogen mee naar de politie hadden moeten stappen', citeerde Van der Steen oud-lid 'Lex'. 'Bij de ontgroening is een jongen urenlang onder koud stromend water gezet.

Hij raakte onderkoeld. Een ander brak zijn enkel en veel jongens hadden wonden in hun nek, omdat hun shirts constant kapot werden getrokken. Meisjes moesten rondlopen met een shirt met daarop "slet" en "hoer" geschreven.'

De preses van Minerva, Lucia Aerden, zegt in hetzelfde artikel: 'Uiteraard zijn alle vormen van vernedering, discriminatie en geweld uit den boze. Daar hebben we een convenant voor opgesteld. Wij zijn er juist om studenten een leuke tijd aan te bieden.'

Van der Steen wil weten wat het college van bestuur vindt van het ondertekenen van zwijgcontracten. En heeft deze praktijk 'gevolgen

voor de verhouding tussen de universiteit en de vereniging?'

Ook wil FNV Overheid weten of het college van mening is dat het convenant in huidige vorm volstaat, 'of wil zij overwegen de inhoud ervan aan te scherpen?'

In het convenant, dat zich ook uitstrekt tot de kennismakingstijd bij onderdelen van de vereniging zoals dispuuten, gezelschappen, verbanden, cordialen en jaarclubs, staat dat 'fysiek en geestelijk geweld is verboden.' Ook geldt er een alcoholverbod voor de deelnemer aan de KMT. De nuldejaars heeft ook 'recht op ten minste zes uur slaap per nacht. Hiervan mag maximaal twee keer worden afgeweken, maar niet

achter elkaar.' Het aspirant-lid heeft verder toegang tot voldoende schone en droge kleren. En ook voor een droge en schone slaappleats dient te worden gezorgd. Net als voor voldoende eten en drinken. Dagelijks 'wassen en tandenpoetsen' moet mogelijk zijn.

Kennelijk was er ook een kopje 'dieren' nodig in het convenant. Fysieke en geestelijke schade toebrengen aan dieren mag niet. En 'Aspirant-leden mag onder geen beding worden opgelegd op enigerlei wijze dieren te mishandelen.' Over het tekenen van zwijgcontracten staat niets in het convenant. Het college van bestuur zal 24 oktober op de kwestie reageren.

Honderd selfies met Rutte

Onder daverend applaus sluit premier Mark Rutte zijn gastcollege in het Gorlaeus af. Op maandagochtend bezocht hij het eerstejaarscollege Inleidend Recht.

Voor een zaal met honderden eerstejaars rechtenstudenten vertelde hij over de ups en downs van zijn rol als premier, het voorzitterschap van de Europese Unie en vrijheid van meningsuiting. Daarna genoeg tijd voor nog wat contact en selfies met studenten. Hoogleraar Ashfin Ellian: 'Ik denk dat hij wel honderd selfies heeft gemaakt.'

Het is voor het eerst in de geschiedenis dat een minister-president zo'n gastcollege geeft, denkt Ellian. Tijdens een lunchafpraak kwam het idee toevallig tot stand. 'Het was heel onbevangen: ik vroeg of hij een keer-tje college wilde komen geven, en dat wilde hij graag.'

Hij denkt dat de persoonlijkheid van Rutte de studenten ook aan-

spreekt. 'Hij is heel toegankelijk en blijft ook rustig even na het college om met studenten te praten en foto's te maken. Dat heb je echt niet altijd, ik heb veel premiers meegemaakt en de meesten zijn een stuk afstandelijker.'

Eerstejaarsstudent Louis Horne (18) vond de minister-president 'heel degelijk': 'Hij kon goed vertellen over zijn werk als premier, en ook hoe de EU werkt. Dat is toch een bolwerk dat je moeilijk kan doorgronden.' Echt charismatisch vond hij hem alleen niet. 'Er werd wel af en toe gelachen, maar hij krijgt toch niet de hele zaal mee, zoals sommige andere politici.'

Ellian is vooral onder de indruk van de 1150 studenten die al twee weken van het gastcollege afwisten, en het geheim hielden. 'Ik heb ze gevraagd beschaafd te zijn, omdat het een informeel evenement was. Het is geen onderdeel van zijn campagne. Ik had verwacht dat het toch wel zou lekken, maar ze hebben zich eraan gehouden!' **AK**

Foto Monique Shaw

Nog zo gezegd: straks geen geld meer voor jeugdzorg

Hoogleraar jeugdpsychiatrie Robert Vermeiren waarschuwde drie jaar geleden tegen de nieuwe Jeugdwet. De wet kwam er toch, net als de problemen waar Vermeiren voor waarschuwde.

Waar was u indertijd bang voor? 'Die wet decentraliseerde de kinderen jeugdpsychiatrie, en bracht die onder bij de gemeentes. Ik vond het een bezwaar dat het niet meer, net als de psychiatrie van volwassenen, in de gezondheidszorg zou zitten. 'Daarnaast maakte ik mij zorgen over de uitvoerbaarheid: deze verantwoordelijkheid werd ineens bij honderden gemeentes gelegd. Veel daarvan zijn te klein om zo iets te kunnen organiseren.'

Die zorgen leken terecht, blijkt nu in Almere: daar is het geld op. 'Veel gemeentes hebben te weinig budget voor jeugdzorg, waarom dat zo is weet ik niet. De gemeente Almere gaat daar op een extreme manier mee om: zij schreven hun zorginstellingen dat er geen geld meer is, en ze dit jaar alleen nog acute noodhulp aan de jeugd mogen ge-

ven. Dat is natuurlijk vreselijk.'

Het is al half oktober. Dit komt dus neer op een wachtlijst van twee, drie maanden. Dat is bij de oogarts en de reumatoloog toch ook normaal?

'We hebben al een wachtlijst, en daar komt dit nog eens bovenop. Zo zou iemand al gauw vijf of zes maanden moeten wachten. We weten bovendien dat er volgend jaar nog minder geld zal zijn, dus het vooruitschuiwen van het probleem is helemaal geen oplossing. Artsen zouden zo iets ook niet accepteren van de zorgverzekeraars.'

Mag het überhaupt? Er bestaat zo iets als een zorgplicht, en een eed van Hippocrates.

'Wij psychiaters zitten al met dilemma's: wij zien dat kinderen uit bepaalde gemeenten makkelijker hulp krijgen, en dat stuit ons tegen de borst. Ook hier in Leiden is de situatie nijpend, en heb ik om meer geld moeten vragen.'

'Volgens de Jeugdwet hebben ook de gemeentes een zorgplicht, zoals de staatssecretaris deze week nog

benadrukte. Budgetten mogen geen reden zijn om geen hulp te bieden, maar dat is wel wat er nu gebeurt.'

In Utrecht heeft de gemeente bijgestort, laten we.

'Als we goed voor onze kinderen willen zorgen, moet dat. Ook dat heb ik voorspeld. Er was zorg dat als de gemeenten geld voor jeugdzorg zouden krijgen, die er lantaarnpalen van zouden kopen. Mijn angst was juist dat ze geen geld meer voor lantaarnpalen zouden hebben.'

Is de jeugdzorg nu dan zoveel duurder geworden?

'Er verdwijnt geld naar de bureaucratie. Alle gemeentes zetten zelf een administratie op, en ook de instellingen zijn meer tijd kwijt, omdat elke gemeente een andere aanpak van ze vereist.'

Wat nu?

'Ik zou geen pleidooi willen houden voor terugkeer naar de zorgverzekeraar. Wel voor meer landelijke afspraken en standaarden, zodat kinderen uit elke gemeente gelijke toegang hebben tot de jeugdzorg.' **BB**

Acht weken voor opruiing

Het Openbaar Ministerie heeft woensdag acht weken gevangenisstraf, waarvan vier voorwaardelijk, geëist tegen de Leidse student Shabir Burhani, onder meer wegens dreigende uitspraken op sociale media. Leids hoogleraar Afshin Ellian was een van de bedreigden.

De student werd onder andere opruiing en aanzetting tot geweld ten laste gelegd. Burhani meent dat zijn uitspraken door de officier van justitie uit context zijn getrokken, en dat hij 'een vreedzame moslim' is.

In 2013 scheef de student op Facebook - toen nog onder het pseudoniem Maiwand al-Afghani: 'Moge Allah ze bestraffen en laten lijden' waarin hij doelde op Ellian, islamcritica Ayaan Hirsi Ali en andere 'ongelovigen'. Als gevolg van de uitspraak kreeg Ellian extra beveiliging toegekend. De hoogleraar besloot vorig jaar aangifte te doen.

Ook werd Burhani beschuldigd van aanzetting tot haat tegen homoseksuelen. Na een nieuwsbericht over IS-militanten die homoseksuelen van het dak hadden gegooid, twitterde hij: 'In Raqqa krijg je als homo gratis vliegles van IS! Zelfs zonder parachute of vliegtuig. Alle homo's kunnen zich aanmelden.' In een ander bericht noemde hij homoseksualiteit een 'verderfelijke en perverse afwijking'.

De bestuurskundestudent verdedigde zich door te zeggen dat hij de

eerste uitspraak niet dreigend had bedoeld, maar als een 'smeebede aan Allah'. 'Als zij niet in Allah geloven, en dat doen ze niet, dan hebben ze toch niets te vrezen?' Ook bedoelde hij niet letterlijk 'lijden', zegt hij, maar 'leiden' met een korte ei. 'Dat Allah ze in goede banen kan leiden.'

De homo-uitspraak was bedoeld als grap, zegt hij. 'Misschien wat dom, en ik kan me voorstellen dat homo's er niet om kunnen lachen. Maar moslims kunnen ook niet lachen om prenten zoals die van Charlie Hebdo. Humor verschilt per persoon.'

Zijn bedoeling was om een publiek debat aan te wakkeren, omdat de anti-islamitische uitspraken van publieke figuren in de media de maatschappij polariseren, vindt hij. Hij meent dat zijn uitspraken uit context zijn getrokken en een verkeerd beeld van hem scheppen. Ook zegt hij dat hij sinds zijn uitspraken wijzer is geworden en minder radicale uitspraken doet. Het OM erkent dat hij in het laatste jaar inderdaad een 'ge nuanceserder wereldbeeld' uitdraagt.

De rechter plaatst een kanttekening: 'Het kleurt uw persoon dat u niet in staat bent naar anderen te luisteren. Ook krabbelt u terug op het moment dat u onder druk wordt gezet, zowel door radicale moslims als wel door deze strafzaak. Daardoor krijgt u de uitstraling van een slappeling.' De uitspraak volgt over twee weken. **AK**

De eerste keren

Treinvertraging in lederhose

Ruim zesduizend nieuwe studenten kwamen dit collegejaar naar Leiden. *Mare* volgt hun inburgering, van de eerste kamer tot college, tentamen en gala.

Wie: Jurian Bos (17)
Uit: Vogelenzang (Noord-Holland)
Studie: Notarieel recht

‘Ik heb eigenlijk maar één keer echt vertraging gehad. Niet eens op weg naar college, maar naar een themaborrel: After Oktoberfest. De dresscode was lederhose. In Leiden kijken ze daar niet echt van op, maar net die keer moest ik een half uur op het station van Hillegom wachten’, vertelt Jurian Bos.

In september begon hij aan zijn studie notariel recht. Voor de hoor- en werkcolleges pendelt hij op en neer vanuit zijn ouderlijk huis in Vogelenzang. ‘Een plaatsje van niks. De reistijd valt mee: tien minuten fietsen naar het station van Hillegom en dan een kwartiertje met de sprinter.’

Regelmatig reist hij samen met twee studiegenoten uit Haarlem. ‘Mijn sprinter gaat maar twee keer per uur, dus soms kunnen zij al een trein eerder nemen en moet ik nog een poos wachten. Een van die jongens stond tijdens die vertraging trouwens ook ergens vast in lederhose.’

Bos is lid geworden bij het Universitair Sportcentrum en van twee studieverenigingen: Grotius, van de faculteit Rechten, en BNSL, de vereniging van zijn studie. ‘Borrels beginnen daar meestal rond een uur of vijf, dus ik ben niet per se afhankelijk van de allerlaatste trein. Als ik bij een grote vereniging zou zitten, zou de noodzaak om op kamers te gaan wat groter zijn.’ Dat is hij allemaal wel van plan, maar pas volgende zomer. ‘Ik ben zeventien, dus ik kon alleen kiezen tussen Catena en SSR. Tijdens de El Cid sliep ik via een kennis van een kennis wel in een studentenhuus. Daar was het hartstikke leuk, maar het was ook een

heel groot huis. Ik zou liever in iets kleiner wonen. Ik ben bang dat een studentenhuus namelijk sowieso wel afleidt van je studie. Volgend jaar wil ik El Cid-mentor worden. Dan kan ik meteen zelf overal bij alle verenigingen weer even binnen kijken.’

Omdat hij nog geen achttien is, kreeg hij pas vanaf 1 oktober studentenreisrecht. ‘Ik heb nu een week-OV. Dat scheelt best veel geld. Het was ook regelmatig spannend of er wel genoeg geld op mijn OV-chipkaart stond. Hillegom heeft maar één automaat.’ Andere treinergerenissen: ‘De spits! Op maandag en dinsdag heb ik om negen uur ’s ochtends college. Vaak wordt er omgeroepen dat we ook wel eerste klas mogen zitten. Lullig voor de mensen die daar extra voor betalen, maar in de tweede klas is het zelfs te druk om te staan.’

De eerste studieweken bevalen goed. ‘Daar net hadden we een gastcollege van Mark Rutte. Notarieel recht leek me een mooie studie. Als notaris ben je bij alle grote momenten in een mensenleven aanwezig.’ Met een paar studiegenoten heeft hij 3 oktober gevierd. ‘De grasmaaiermove van Barry Badpak wilden we niet missen.’ Barry Badpak blijkt onder eerstejaars rechten een heus fenomeen te zijn. ‘Hij wordt zelfs als voorbeeld aangehaald bij het college burgerlijk recht. “Attentionooooon”, schalde door de collegezaal, uit het nummer “Leiduh!”. En dan klinkt Barry Badpak: “Ad en Sjon? Zijn die er ook?” Het ging over mensen die te dom zijn om zich aan een arrest te houden, en bij wie waarschuwingen gewoon niet aankomen.’

DOOR MARLEEN VAN WESEL

Foto Marc de Haan

WIJ
ZOEKEN
JOU!

GEZONDE MANNEN

Voor een onderzoek naar de veiligheid en effecten van een mogelijk nieuw middel voor de behandeling van suikerziekte zoeken wij gezonde mannen die:

- 18-45 jaar zijn • geen medicatie gebruiken • niet roken

De studie:

- vooraf is er een medische keuring (1 uur) • 1 studieperiode van 1 dag en 2 nachten • 2 korte terugkommomenten • vergoeding: € 368,00

Het CHDR (Centre for Human Drug Research) verricht sinds 1987 geneesmiddelenonderzoek met nieuwe en bestaande medicatie bij patiënten en gezonde vrijwilligers. De onderzoeken vinden plaats in ons, volledig ingerichte, klinisch centrum. De onderzoeken dragen bij aan de wetenschappelijke ontwikkeling van geneesmiddelen en vinden plaats conform de internationale regelgeving en volgens de hoogste kwaliteitsnormen. Het CHDR is gevestigd in Leiden en werkt nauw samen met de Universiteit Leiden en het LUMC (Leids Universitair Medisch Centrum).

KIJK VOOR MEER INFORMATIE OP:

Proefpersoon.nl

U kunt ook mailen naar recruit@chdr.nl of bellen met 071-5246464

Maretjes

De prijs voor een Maretje bedraagt €9,- per 30 woorden, opgegeven via redactie@mare.leidenuniv.nl uiterlijk t/m maandag 16.00 uur. Maretjes aangeboden voor commerciële doeleinden worden niet geplaatst, evenmin als Maretjes waarin zaken worden aangeboden die de waarde van 4.500 euro te boven gaan.

Doe meer met je kennis! Vrijwilligers gezocht voor één uur per week bijles en huiswerkbegeleiding op verschillende locaties of bij de leerling thuis. Leiden-Noord, 25 leerlingen basisonderwijs, groep 4 t/m 8. Voortgezet onderwijs: *Nederlands, brugklas vmbo. *Nederlands, brugklas mavo-havo. *Engels, 4vmbo. *Wiskunde, 2mavo. *Wiskunde, brugklas havo. *Wiskunde, 2vmbo. *Aardrijkskunde, biologie, Engels, 3vmbo-basis. *Wiskunde, Nederlands, brugklas havo-vwo. *Wiskunde, Nederlands, Engels, brugklas vmbo-tl. *Wiskunde, 4vmbo-tl. Leiden-Zuid, 13 leerlingen basisonderwijs, groep 4 t/m 8. Voortgezet onderwijs: *Engels, 2mavo. Onderwijswinkel, Driftstraat 77, ma, wo en do 15-17u. Tel. 071-5214256. E-mail: hdekoomen@owwleiden.nl.

Museum Boerhaave is het Rijksmuseum voor de geschiedenis van de natuurwetenschappen en van de geneeskunde.

Voor aanvulling van het huidige team museumdocenten zoeken wij studenten die in het Nederlands en Engels enthousiast kunnen vertellen en scholieren kunnen begeleiden.

Een bèta achtergrond helpt, maar is geen noodzaak

Geïnteresseerden graag per mail vóór 14 november reageren. presentatie@museumboerhaave.nl

2016 AWARD WINNER FOR SOUTH HOLLAND REGION*

In an independent survey parents assess the childcare centre as a **9.3** 268 reviews

Already for 35 years de Kattiekop has been the child care centre for staff and students of Leiden University and affiliated institutions. Within walking distance of Leiden Central station. Open from 07.30 hrs. till 18.30 hrs.

More information
www.dekattiekop.nl | tel. 071 517 6363

Maretjes extra

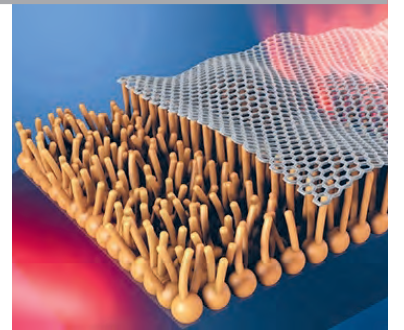
Maretjes-extra zijn bedoeld voor semi-commerciële instanties. De prijs voor een Maretje-extra is €23,- incl. BTW voor elke vijftig woorden. U kunt deze advertenties uiterlijk op de vrijdag vóór het verschijnen van Mare opgeven bij Bureau van Vliet B.V., postbus 20, 2040 AA Zandvoort, telefoon 023-571 47 45. E-mail: Zandvoort@bureauvanvliet.com

Rens Kroes 'On the Go! Meet & Greet Zondag 16 oktober van 12.00 tot 13.30 uur. Let's meet up en laat ook je boek signeren bij **boekhandel Kooyker**, Breestraat 89 Leiden

Wetenschap

Deelnemer Chad Dean, van de Amerikaanse televisieserie *My 600lb Life* weigerde na zijn maagverkleining medicijnen te nemen, omdat hij ze naar eigen zeggen 'niet kon betalen'. Foto's TLC

Crowdsurfen

Leidse chemici hebben een laagje grafeen laten crowdsurfen op een laagje fosfolipiden. Grafeen is een natuurkundig wondermateriaal: één molecuul dik, met allerlei bijzondere elektrische eigenschappen waardoor het bijvoorbeeld geschikt zou kunnen zijn om sensors van te maken. Fosfolipiden zijn moleculen die van twee walletjes eten: ze hebben een vette kant, die waterafstotend is, en een fosfaatkant, die juist goed oplost in water. Het membraantje om elke levende cel is van zulke fosfolipiden gemaakt, en de farmaceutische industrie gebruikt ze voor het toedienen van stoffen die niet goed in water oplosbaar zijn.

In het vakblad *Nanoscale* beschrijven promovenda Lia Lima en haar mede-onderzoekers hoe het grafeen de lipiden dichter op elkaar duwt en beschermt tegen wegspoelen als het eroverheen ligt – zelf spreken ze van 'crowdsurfen'. Omgekeerd verbetert de vetlaag de elektrische geleidendheid van het grafeenlaagje. Door grafeen met fosfolipiden te combineren, zou je in theorie superkleine sensoren gemakkelijk het menselijk lichaam in kunnen krijgen.

Vaping

In *Respiratory Research* geeft LUMC-hoogleraar Pieter Hiemstra samen met een Duitse collega een overzicht van de vakliteratuur over elektronische sigaretten. Die worden steeds populairder, en dat roept de vraag op hoe gezond ze nou eigenlijk zijn. Dat laat zich echter niet zo gemakkelijk onderzoeken, ook niet bij proefdieren en celkweekjes. Een goede standaardisatie van de onderzoeksanpak ontbreekt nog. Er zijn allerlei verschillende e-sigaretten, die verschillende brandtemperaturen hebben en waarin je allerlei verschillende brouwsels kunt stoppen. Van al die smaakstoffen is wel redelijk duidelijk dat je ze veilig kunt opeten, maar roken?

De studies die er zijn, zijn niet genoeg om te voorspellen hoe slecht vaperen op de lange termijn is. Ze laten wel zien dat e-rook weliswaar gezonder is dan sigarettenrook, maar zeker ook slechte effecten heeft op onder meer longcellen. De studies met proefdieren laten zien dat de rook van e-sigaretten de kans op infectieziekten vergroot, en net als gewone rook COPD-achtige weefschade kan veroorzaken. Oh ja, en dat nicotine zeer verslavend is, ook als je de rest van de tabakspant niet meestookt.

Doggerland

Tijdens de laatste ijstijd zat veel van het water op aarde vast in de ijskappen, en was het zeeniveau dus flink lager. Je kon van Holland naar Engeland lopen, en in dat droog liggende stuk Zuidelijke Noordzee leefden mammoeten, leeuwen, herten - en mensen. Archeologen kunnen niet zo heel veel over die mensen zeggen. Normaal gesproken hebben ze een vindplaats waarvan ze weten hoe erin gegraven is; dan heb je meer informatie dan als je een stuk bot vindt in een visnet of een voor de kustwering opgezogen zandbank.

In het *Journal for Archaeological Science* beschrijft de Leids/Groningse hoogleraar Hans van der Plicht een isotopenstudie naar de menselijke resten uit dit Doggerland. Isotopen zijn varianten van atomen met een andere hoeveelheid neutronen erin dan de meest voorkomende variant, behalve 'gewoon' stikstof met 14 neutronen bestaat er ook een zwaardere variant die er vijftien heeft. De verhouding tussen die twee in een bot vertelt je iets over het eetpatroon van de eigenaar van dat bot. Van der Plicht en co concluderen dat de bewoners van wat nu zee is vooral veel zoetwatervis aten. Toch nog een beetje informatie eruit gepeuterd.

Uithongeren, of opereren?

Medici vergelijken maagverkleining met streng dieet

Leidse onderzoekers vergeleken mensen die afvielen door een maagverkleining met mensen die op een heel streng dieet werden gezet. Dat laatste lijkt beter voor het immuunsysteem.

DOOR BART BRAUN Morbide obesitas heb je bij een zogeheten *body mass index* van 40 of hoger. Iemand van één meter vijfenzeventig moet daarvoor minstens 120 kilo wegen. 'Morbide' betekent in geneeskundeland 'ziekelijk': wie ziek is dankzij zijn of haar vetzucht – suikerziekte, gewrichtsklachten, hoge bloeddruk – telt ook als morbide obees met een iets lagere BMI.

Als je eenmaal zo dik bent, wordt het tijd om daar écht wat aan te gaan doen. De tijd van lulkoeckdiëten à la *de Voedselzandloper* of *Green Happiness* is dan wel echt voorbij. Hier moet een dokter aan te pas komen. Die heeft een handicap die de dieetgoeroes en Herbalife-achtige kwakzalvers niet kennen: artsen schrijven bij voorkeur behandelingen voor waarvoor wetenschappelijk bewijs bestaat. Daar staat tegenover dat ze ook veel meer mogen doen.

Een *gastric bypass* bijvoorbeeld. Hierbij leidt een chirurg een deel van het spijsverteringskanaal om: de maag wordt veel kleiner en de voeding komt in een later deel van de dunne darm terecht. Het is een ingrijpende operatie, ook omdat het sowieso al lastiger is om heel erg dikke patiënten te opereren.

Wie te dik is en er nu eentje overweegt: denk er nog even over na. In Nederland krijg je de operatie alleen maar als je ook achterliggende problematiek – eetstoornissen, bijvoorbeeld – aanpakt. Na de operatie is het namelijk zaak om de rest van je leven een aangepast eetpatroon te volgen.

Bovendien is het geen tovertruc die dikke mensen verandert in dunne mensen – vetzucht is heel wat hardnekkiger dan de meeste dunne mensen denken. Een *gastric bypass* verandert heel dikke zieke mensen in gewoon dikke, gezondere mensen. Zo'n negentig procent geneest van suikerziekte.

Ook in een recente publicatie van Leidse wetenschappers in het vakblad *Metabolism* gaat het zo: de proefpersonen met een maagomloop vielen gemiddeld twintig kilo af, van 117 naar 97, en hun bloedsuikerwaardes daalden flink. De publicatie is onderdeel van een groter onderzoek naar *gastric bypass*-operaties, door de inmiddels gepromoveerde arts Mirjam Lips.

Lips en haar mede-onderzoekers waren niet alleen geïnteresseerd in gewichtsverlies, legt medisch bioloog Vanessa van Harmelen uit. Het artikel in *Metabolism*, waarvan zij hoofdauteur is, richt zich bijvoorbeeld vooral op de gevolgen van de operatie voor de afweer van de patiënt.

'Obese mensen hebben meer ontstekingsstoffen in hun bloed. Hun vetcellen hebben stress: ze krijgen soms te weinig zuurstof, en worden sterk opgerekt. Daardoor roepen ze als het ware om hulp van het immuunsysteem. Omdat dikke mensen zoveel vetweefsel hebben, stroomt die immunreactie over naar de rest van het lichaam. De concentratie van stoffen die een ontsteking veroorzaken, is daardoor constant verhoogd. Alsof je hele lichaam continu een klein beetje ontstoken is.' En juist die ontstokenheid speelt een grote rol bij al die dingen die morbide obesitas morbide maken.

Lips, Van Harmelen en hun mede-onderzoekers vergeleken vijftien maagoperatie-patiënten met een groep van twaalf even dikke mensen. Die tweede groep kreeg geen operatie, en werd in plaats daarvan op een streng dieet gezet. Zij kregen dieetshakes die 600 Kilocalorieën per dag opleverden. Ter vergelijking: een volwassen vrouw die matig actief is, heeft ongeveer 2000 Kcal nodig om op gewicht te blijven. 600 is anderhalve tosti, een portie afhaalnoedels, of zo'n plastic doosje maaltijdsalade van de stationswinkel. En dat dan voor een hele dag.

'Dat is echt uithongeren', benadrukt Van Harmelen. 'Het vergt heel veel motivatie, en kan eigenlijk alleen onder heel goede begeleiding van diëtisten.'

Drie maanden na de operatie, of

het begin van het uithongerdieet, keken de onderzoekers naar de ontstekingsgraad van de afgevallen dikkerds. 'Die was bij allebei de groepen verbeterd, maar bij de mensen die de bypass hadden gehad, zagen we minder verbetering', vat Van Harmelen de resultaten samen.

'Over de verklaring daarvoor kunnen we vooralsnog alleen speculeren. We vermoeden dat de ingrijpende operatie nog steeds merkbaar is bij de *bypass*-patiënten. Het zou in elk geval heel interessant zijn om later nog eens te kijken; helaas paste

dat niet in het traject van dit onderzoek. Wat er op de langere termijn gebeurt, is nog maar de vraag.'

Maar stel dat er meer aan de hand is dan de nawee van het snijden? 'Ik ga echt nog niets adviseren, zegt Van Harmelen, die benadrukt dat een bypass veel gunstige effecten heeft voor dikke mensen, en niet ineens kan worden afgeserveerd. 'We weten gewoon niet wat er op de langere termijn gebeurt met het immuunsysteem. Bij beide methoden wordt je stofwisseling gezonder, in elk geval.'

Opinie

Academische Agenda

Prof. dr. A.H.M. van der Helm – van Mil zal op vrijdag 14 oktober een oratie houden bij benoeming tot hoogleraar bij de faculteit Geneeskunde met als leeropdracht Reumatologie, in het bijzonder vroege Arthritis. De titel van de oratie is ‘Het veranderende gezicht van reumatoïde artritis’.

Mw. D. van Loon hoopt op dinsdag 18 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Of Love and Longing’. Promotor is Prof.dr. P.M. Sijpesteijn.

Dhr. P.M.M.C. Machado hoopt op dinsdag 18 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Health and Imaging Outcomes in Axial Spondyloarthritis’. Promotoren zijn Prof. dr. D.M.F.M. Van der Heijde en Prof.dr. R.B.M. Landewé.

Prof. dr. J. Wallinga zal op vrijdag 21 oktober een oratie houden bij benoeming tot bijzonder hoogleraar bij de faculteit Geneeskunde met als leeropdracht Mathematische Modellerings van Infectieziekten. De titel van de oratie is ‘De epidemie voorbij: rekenmodellen voor infectieziektebestrijding’.

Dhr. S. Makuvaza hoopt op dinsdag 25 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is ‘Local indigenous communities, traditional conservation practices and the management of the Matobo hills in south western Zimbabwe’. Promotor is Prof.dr. M.E.R.G. Jansen.

Dhr. L. Snijders hoopt op dinsdag 25 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is ‘The Mesoamerican codex re-enganted’. Promotor is Prof. dr. M.E.R.G. Jansen.

Dhr. M.S. Bekele hoopt op dinsdag 25 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Sociale Wetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Economic and Agricultural Transformation through Large-scale Farming.Impacts of large-scale farming on local economic development’. Promotoren zijn Prof. dr. A.J. Dietz en Prof.dr. E.B. Zoomers.

Mw. W. Wang hoopt op woensdag 26 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘A Social History of Painting Inscriptions in the Ming Dynasty (1368- 1644)’. Promotor is Prof.dr. I. Smits.

Mw. C.W. van den Berg hoopt op woensdag 26 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘State of the heart’. Promotor is Prof.dr. C.L. Mummery.

Dhr. C. Wu hoopt op woensdag 26 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Wiskunde en Natuurwetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Discovery of novel Antibiotics from Actinomycetes by Integrated Metabonomics & Genomics Approaches’. Promotor is Prof.dr. G.P. van Wezel.

Mw. P. Swamy hoopt op donderdag 27 oktober om 11.15 uur te promoveren tot doctor in de Geesteswetenschappen. De titel van het proefschrift is ‘Let us Live as Hindus’: Narrating Hindu Identity through Temple Building Processes in Amsterdam Zuidoost (1989-2015)’. Promotor is Prof.dr. N.K. Wickramasinghe.

Dhr. L.G.L. Sand hoopt op donderdag 27 oktober om 13.45 uur te promoveren tot doctor in de Geneeskunde. De titel van het proefschrift is ‘Chemokines in Ewing sarcoma’. Promotor is Prof.dr. P.C.W. Hogendoorn.

Mw. A.J. Metselaar hoopt op donderdag 27 oktober om 15.00 uur te promoveren tot doctor in de Rechtsgeleerdheid. De titel van het proefschrift is ‘Drie rechters en één norm’. Promotor is Prof. mr. W. den Ouden.

Dhr. M.V. Klinkenberg hoopt op donderdag 27 oktober om 16.15 uur te promoveren tot doctor in de Archeologie. De titel van het proefschrift is ‘Reading Rubbish’. Promotor is Prof.dr. P.M.M.G. Akkermans.

Laat wetenschap haar gang gaan

Diversiteitsdenken is vermomde controledrift en regelzucht

Er waart een spook door de academie, vindt **Teun Voeten**, en het heet: diversiteit. ‘De universiteit moet geen moreel wenselijk instituut worden waarin ongelijkheid per decreet wordt afgeschaft.’

Er woedt een verhitte discussie over maatregelen die de universiteit ‘rechtvaardiger’ zouden moeten maken. Het nieuwe buzzwoord is ‘diversiteit’.

De Universiteit van Amsterdam overwoog zowel voor medewerkers als studenten quota in te stellen. Voorzitter van de diversiteitscommissie, hoogleraar Gloria Wekker, verduidelijkt in universiteitskrant *Folia* heel onlogisch en vooral autoritair haar standpunt over de kwestie: ‘Dat niemand er vragen over heeft, zie ik als instemming.’

Filosoof Sebastien Valkenberg had er wel vragen over en vond selectie die niet op kwaliteit maar op afkomst en geslacht gebaseerd is, discriminatie. Karen van Oudenhoven-Van der Zee, een vrouw die zich tooit met de onnodig pompeuze en vooral militaristische aandoende titel ‘diversity officer’ trapt een open deur in door te verkondigen dat goede wetenschap bij meerdere perspectieven gediend is. Amsterdams UvA-antropoloog Martijn Dekker diende Valkenberg van repliek in *de Volkskrant* en besloot met een citaat van Marx: ‘Filosofen moeten de wereld niet interpreteren maar veranderen.’

Ik zie in het kader van die discussie liever een ander citaat van Marx. ‘Een spook waart door Europa.’ Het zijn meerdere spoken die aan de poorten van de academies rammelen. De spoken heten positieve discriminatie en diversiteit, vermommen zich als bevrijding en vooruitgang, maar zijn in feite controledrift en regelzucht. Repressie en regressie. Oude wijn in nieuwe zakken. Overigens loopt er ook aan de Universiteit Leiden een ‘diversity officer’ rond.

De vergiftiging van het academische klimaat kan niet beter geïllustreerd worden door Gloria Wekker, van origine ook antropologe, die meent dat er andere kennismodellen bestaan dan enkel de positivistische, empirische wetenschap die ‘eurocentrisch’ zou zijn. Wat er eurocentrisch is aan de evolutietheorie en de zwaar-

tekrachttheorie is onduidelijk. Wetenschapsfilosofe Griet Vandermassen geeft in haar boek *Darwin voor Dames* hallucinante voorbeelden hoe sommige radicale feministes oprecht menen dat natuurkundige theorieën masculien, en dus verwerpelijk zijn.

In het verlengde van dit pre-logische en intens moralistische denken ligt Wekkers opvatting dat blanken *by default* racistisch, en dus schuldig zijn. Zodoende wordt ‘schuld’ een leeg begrip dat enkel dient om haar eigen positie hoog op de morele pikorde te bestendigen. Dekker maakt het nog bonter door te suggereren dat het ‘morele kompas’ van opposanten als Valkenberg moet worden ‘herijkt’. Wellicht kunnen heropvoedingskampen uitkomst bieden? Wat het blanke monopolie op racisme betreft, Wekker en Dekker hoeven maar naar de ‘Jungle van Calais’ te reizen om het racisme van bevolkingsgroepen onder elkaar te bestuderen.

Generaties van geprivilegieerde blanke mannen - Newton, Boyle, Faraday, Fleming, af en toe een geprivilegieerde blanke vrouw als Marie Curie - hebben tegen de stroom in gezwogen en gepleet om lineaire, ‘masculiene’ verklaringsmodellen te ontwikkelen. Hierdoor is er een technologische en medische vooruitgang geboekt die het Westen een nog nooit geziene welvaart heeft gebracht. Een welvaart die het mogelijk maakt dat er nu een vrijgestelde klasse vrijblijvend kan fröbelen met pseudowetenschappen als gender- en identity studies en, zoals de Universiteit Utrecht in een videoclip wervend aankondigde, ‘met feministische toolboxes de werkelijkheid te lijf kunnen gaan.’

Cynici opperen de sociale wetenschappen af te schaffen. Dat is overdreven, want er wordt schitterend werk verricht door vakbroeders en -zusters, blank en gekleurd, in de sociologie, criminologie, psychologie en antropologie. Collega’s die de allerhoogste eisen aan hun werk stellen, criteria die per definitie problematischer zijn dan in de exacte wetenschappen. Collega’s die niet in de val trappen van gemakzuchtige subjectiviteit en kennisrelativisme.

Wetenschap moet niks. Wetenschap mag ook louter bedreven worden als pure wetenschap, *lart pour lart, science for the sake of science*. Onnuttige, heerlijke, zuivere, pure wetenschap - die niet omlaag getrok-

ken wordt door banale utilitaire beginselen die gebaseerd zijn op de politieke waan van de dag. Immers, de basis van wetenschap, onbevange nieuwsgierigheid, wordt in de kiem gesmoord door morele dictaten.

Wekker en Dekker zijn verontwaardigd dat studenten en docenten qua ras, geslacht en religie geen perfecte afspiegeling zijn van de samenleving. In hun concept van een ideale wereld zou dit ook zo moeten zijn. Maar helaas, sommige dingen zijn niet maakbaar. Democratie kan men niet opleggen, zoals de *neocons* probeerden in het Midden-Oosten. Diversiteit kan men ook niet forceren. Beiden moet organisch groeien in een lang en soms pijnlijk proces.

Er zijn geen financiële drempels die minderheden tegenhouden om naar de universiteit te gaan. Er is hooguit gebrek aan ambitie en intellectuele nieuwsgierigheid, *libido sciendi*, zoals dat in mooi Latijn heet.

Echte emancipatie is zeggen: ‘We nemen u serieus en verwachten topprestaties. Go for it!’

Positieve discriminatie en quota’s zijn paternalistisch. Het zegt zoveel als ‘U bent niet in staat om voor uzelf op te komen. Daarom gaan we u in onze goedertierenheid voortrekken.’ Waarachtige emancipatie is echter zeggen: ‘We nemen u serieus. We verwachten van u topprestaties en niets minder, ook al moet u daarvoor iets harder werken omdat u een slechtere startpositie heeft. *Go for it.*’

Met de positie van vrouwen op de universiteiten is het niet slecht gesteld. De voorzitter van wetenschapskoepel KNAW is een vrouw, José van Dijk. Andere groepen zijn inderdaad ondervetegenwoordigd. Maar is dat een complot van Boze Blanke Mannen?

Neem nu Marokkanen. Hebben Wekker en Dekker ooit aan de Marokkanen zelf gevraagd waarom velen van hen liever voetballer of kickboks worden of op jonge leeftijd trouwen en kinderen krijgen, in plaats van met ‘een feminist tool box’ *social change* te implementeren? In de zwarte onderklasse in de Ver-

enigde Staten is goed je best doen op school *acting white*. Heerst die cultuur ook onder moccro’s?

Komt het door de traditionele Berbercultuur, waarin onderwijs een lage prioriteit heeft? Komt het door verstikkende sociale normen en een verkrampde religie met onwankelbare dogma’s die geen onafhankelijk kritisch denken toereert? Misschien heeft decennialang socialistische paternalisme de Marokkaanse jeugd een slachtofferdenken aangepraat, dat zodanig geïnternaliseerd is dat deze groep niet gestimuleerd wordt om de *extra mile* te lopen?

De door Wekker en Dekker voorgestelde diversiteit is bij nader inzien ook niet zo divers. Sommige mensen zijn diverser dan andere mensen. Met name *people of color* met gender issues hebben ‘*preferential diversity status*’. Nicholas Kristof schreef in een artikel in de *New York Times* dat de menswetenschappen vooral bevolkt worden door mensen met een ‘*liberal bias*’ (links-liberale vooringenomenheid, *red*). Hoogleraren uit de conservatieve hoek, docenten met een militaire achtergrond of ervaring in het bedrijfsleven zijn schromelijk ondervetegenwoordigd in de gamma-wetenschappen. Misschien moeten we daar ook quota voor instellen?

In het premoderne denken meende de mens dat duistere krachten en illustere goden de wereld bestierden. De moderne filosofie bracht ons concepten als de idee, de wil, het *Ding an sich*, als principes achter de schermen. In dit postmoderne tijdperk is de cirkel rond en geeft men zich weer volop over aan speculatieve metafysica en bijgeloof. Nu zijn ‘kolonisatie & slavernij’ de alles verklarende orderingsstructuren en is de ‘Boze Blanke Man’ de kwaadwillende demiurg.

Filosofen en wetenschappers hebben niet de taak de wereld te veranderen. Dat is het werk van politici en betrokken burgers. Het is nog minder de taak van wetenschappers om de universiteit te transformeren tot een moreel wenselijk instituut waarin ongelijkheid per decreet wordt afgeschaft. Laat de wetenschap haar gang gaan. Dat levert de verrassendste resultaten op.

TEUN VOETEN is oorlogsfotograaf en cultureel antropoloog. Momenteel werkt hij in Leiden aan een dissertatie over de drugsoorlog in Mexico

Bingo! Daar is Boschbrand

Speurtocht van kunsthistorica leidt tot politieke ophef

Na jaren zoeken vond kunsthistorica Marie-Odette Scalliet het schilderij waarvan ze het bestaan al langer vermoedde terug bij de koninklijke familie. Nu blijkt 'Boschbrand' van de Javaanse schilder Raden Saleh stiekem door de Oranjes te zijn verkocht aan het buitenland.

DOOR VINCENT BONGERS 'Drie keer joe-pie!' Zo beschrijft kunsthistorica Marie-Odette Scalliet het moment waarop zij het schilderij 'Boschbrand' van de Javaanse schilder Raden Saleh (1811-1880) eindelijk te zien kreeg. 'Natuurlijk ben je blij, en enige arrogantie steekt ook wel de kop op. Mij is gelukt wat anderen niet is gelukt.'

Op het schilderij zijn tijgers en andere dieren te zien die op de vlucht zijn voor een bosbrand en in een afgrond storten. Het werk is ooit geschonken aan Willem III maar is door de Oranjes voor een bedrag tussen de drie en vijf miljoen verkocht aan de National Gallery in Singapore, zo onthulde *NRC Handelsblad* zaterdag. De politiek heeft zich inmiddels gestort op deze controversiële transactie.

'Het is een kapitaal schilderij van een enorme omvang van wel drie bij vier meter', aldus de Françoise Scalliet, die tot 2014 conservator Zuid- en Zuidoost Azië was bij de Leidse UB. 'Een belangrijk werk uit de koloniale geschiedenis. Ik kreeg het schilderij in 2007 te zien in Paleis 't Loo, in verschrikkelijk slechte staat. Het was beschimmeld, er zaten scheuren in, en het was verkeerd opgerold waardoor de verf was beschadigd.'

Al decennia houdt Scalliet zich met Raden Saleh bezig. 'Ik ben gepromoveerd bij de vorig jaar overleden hoogleraar geschiedenis en

'Boschbrand' van de Javaanse schilder Raden Saleh (1811-1880).

Indonesië-expert Cees Fasseur. Mijn proefschrift ging over de Belgische landschapschilder Antoine Payen, de leermeester van Saleh. De van Javaanse adel stammende Saleh verkeerde als jongen in de kring van de Nederlandse gouverneur-generaal in Buitenzorg, nu Bogor in West-Java. Met Payen maakte hij lange reizen. Samen trokken ze de bergen in om landschappen te schilderen.'

Maar Saleh bleef niet op Java.

Hij kreeg een baan als klerk van de inspecteur van financiën en ging met hem mee naar Nederland. Daar raakte hij bevriend met het Koninklijk huis. 'In totaal gaf hij dertien schilderijen weg aan de Oranjes.'

Scalliet was bekend met een litho naar een werk van Saleh met daarop een bosbrand en vluchtende dieren, en ze vond een tentoonstellingscatalogus uit 1883 die refereerde aan een soortgelijk schilderij

dat door de koning in bruikleen zou zijn gegeven. 'De grote doorbraak kwam toen ik in het archief van het ministerie van Koloniën 26 brieven van Saleh vond. Hij omschrijft daarin een groot schilderij dat hij wil schenken aan Willem II: Boschbrand. Bingo!'

Scalliet krijgt toestemming van de conservator van het Koninklijk Archief om de inventarissen uit van de paleizen in te zien. Maar de omschrijvingen zijn minimaal en

de lijsten incompleet. Het schilderij verhuisde van paleis naar paleis en het spoor loopt soms dood. Maar in 2006 heeft ze beet en vindt ze het doek in het depot van het Instituut Collectie Nederland in Rijswijk. 'Er werd heel *hush hush* over gedaan. Ik mocht het eigenlijk niet zien. Alles lag nog extra gevoelig omdat toen de verdeling van de nalatenschap van de in 2004 overleden Juliana nog speelde.'

In het diepste geheim werd het zwaar beschadigde doek ontrold. 'Ik heb toen geadviseerd dat ze het schilderij moesten restaureren en dat het het beste naar het Rijksmuseum kon. Daarna hoorde ik niets meer. Op een bepaald moment gaf ik het op. Plots bleek dat het schilderij al was gerepareerd. Geen van de Oranjes had belangstelling voor het werk. Het is in 2014 aan de National Gallery in Singapore verkocht.'

Het laatste schilderij van Saleh in het bezit van de Oranjes is 'naar verluidt voor een bedrag tussen de 3 en 5 miljoen dollar' verkocht, schreef *NRC Handelsblad* zaterdag.

De Tweede Kamer gaat in debat over de kwestie, maar Scalliet wil zich er niet mee bemoeien. 'Het zal wel. Ik ben totaal apolitiek en in regelingen heb ik me nooit verdiept. Ik heb geen mening over wat het Koningshuis heeft uitgespookt en heb ook geen behoefte om een voortrekker te zijn van de discussie over wat precies nationaal erfgoed is. Ik kijk ernaar als een wetenschapper. Het is gelukt om het terug te vinden, mooi.'

'Ik had liever gehad dat Boschbrand naast een werk van Payen zou pronken in het Rijks; leerling en leermeester samengebracht. Maar ik ben blij dat het tenminste nog in een museum te zien is. In privébezit verdwijnt het vaak in een kluis, dan kun je er niets meer mee. Dat is pas rampzalig.'

Maar zou je ook op mensen schieten?

> Vervolg van voorpagina

Aan het eind van de schietoefening knikt sergeant Rooijens naar een nepcolt: 'Wat je ook gaat doen bij Defensie, dit is waar het om draait. Zeker de laatste jaren. We moeten steeds actiever bijdragen aan de veiligheid in de wereld. Soms heb je het gevoel dat je een druppel bent op een gloeiende plaat.'

Daan Vossenbergh (21, politicologie en rechten) had zich al voor de bivak aangemeld als werkstudent, vertelt hij 's avonds bij de borrel. 'Ik vind het mooi om een bijdrage aan de vrede en veiligheid in de wereld te leveren. De structuur en discipline trekken me, en vooral de commandovoering.' Daar heeft hij best een financieel offer voor over. 'Het leger is geen commercieel orgaan. Als je snel rijk wilt worden, moet je naar de Zuidas. Als je hier komt werken, doe je het voor anderen. Voor je land.'

Dit landsbelang gaat diep, ook voor de 21-jarige criminologiestudent Dion (die niet met achternaam in de krant wil), die al reservist is bij de luchtmacht. 'Bij de psychologische keuring wordt er aan je gevraagd of je tijdens een uitzending op mensen zou schieten. Daar heb ik lang over nagedacht. Maar in bepaalde situaties en binnen de grenzen van de wet zou ik het doen - net zoals de meeste deelnemers hier. Ik weet dat veel mensen het daar niet mee eens zijn, maar zo is het nu eenmaal.' Er wordt lang nagepraat. Pas om een uur of drie kruipen de studenten in tenten.

Maar om half zeven verschijnt daar alweer het hoofd van de kapitein. 'Komen jullie eruit?'

Tien minuten later staan de groene overalls weer op een rij, klaar voor de ochtendgymnastiek. 'In looppas! Vooruit!' Vossenbergh kan goed meekomen, maar een handvol deelnemers blijft achterop. 'Even lekker bewegen', buldert een energieke sportinstructeur als iedereen op het sportterrein is aangekomen. 'Dan gaat dat kastje binnen aan het werk, en voel je je weer alsof je net bent opgestaan uit je Auping thuis! Na een korte, koude nacht op een veldbed is niet iedereen het daarmee eens.

'Pfff, we hebben nog niet eens ontbeten', zucht iemand. 'Ik wil koffie en een croissant', zegt een ander. Met kleine oogjes en blekere neusjes dan de dag ervoor voeren ze de oefeningen uit: opdrukken, armzwaaien, knieheffen. Pas na drie kwartier krijgen ze ontbijt in eetcafé De Landing. 'Koffie is heel belangrijk voor militairen', weet reservist en deelnemer Erik Lammerts van Bueren (20, geneeskunde). 'Bij een oefening op locatie was ooit het koffiezetapparaat stuk. Ik heb nog nooit vijf officieren zó wanhopig gezien.'

Werkstudent en reservist Jeroen Hak (luchten ruimtevaarttechniek) - ook in uniform - helpt bij de bivak en zal naar de rang van sergeant stijgen. 'Het is als reservist moeilijk om binnen te komen, werkstudent zijn maakt dat makkelijker. Je mag dan meteen meepraten. Als een civiel bedrijf me tijdens mijn master een goed aanbod doet, zal ik daar misschien op ingaan. Maar Defensie heeft zeker een voorsprong.' En de bedrijfsrisico's? 'Ik sta ervoor open om te worden uitgezonden. Maar dat zal bij mij denk ik niet snel gebeuren. Ik

zie niet in waarom je naar een oorlogsgebied zou gaan als je satellieten ontwerpt.'

'Ik heb veel respect voor de mensen die worden uitgezonden', zegt deelnemer Joery Kok (23, internationale betrekkingen). 'Je krijgt veel verantwoordelijkheid, ook vanwege het geweldsmonopolie. Maar daar moet je wel zo humaan mogelijk mee omgaan. De kolonel

zei: het is mensenwerk, soms gaat het mis. Hoe dan ook, Defensie is er niet om mensen neer te schieten.' Van der Klis: 'We moeten toch rustig kunnen slapen. Je kunt tegen het leger zijn, maar we zorgen er ook voor dat de levensstandaard in Nederland hoog blijft.'

DOOR MONICA PRELLER

'Wat je ook gaat doen bij Defensie, dit is waar het om draait.'

Foto Roland Heitink

Ticking bombs and torture porn

What do directors want us to see?

Hollywood favourites: torture scenes to make terrorists talk. Film researcher Odile Bodde took a closer look. "Sometimes I wanted to look away, but you get used to it in the end".

BY VINCENT BONGERS *Tick. Tock. Tick.* The seconds on the timer of a nuclear bomb keep ticking away. The explosion could kill tens of thousands. Luckily, the FBI have arrested terrorists who might know where the weapon is hidden. But the suspects refuse to talk. Is it time to torture them? Perhaps waterboarding would loosen their tongues?

The "ticking-bomb" scene is a Hollywood favourite. Film researcher Odile Bodde was awarded a doctorate for her study on torture scenes in American and European films featuring the war on terror. How do these films compare with the political and cultural context? What do directors want us to see, and what do they hide from us? What are the differences between Hollywood and European productions?

The films Bodde researched for her dissertation show fingernails being pulled out and searing hot pokers being applied to naked flesh. It's not for the faint-hearted. "I'm not a fan of extreme violence and don't like the 'torture porn' genre at all", says Bodde. "Sometimes I wanted to look away, but I still managed to analyse everything carefully, and you get used to it in the end."

In fact, Bodde only found two of the eight films difficult to watch:

The French film *Flandres* (2006), in which includes scenes with rape and castration, and the American thriller *Unthinkable* (2010). In the latter film, an American interrogation expert cuts the throat of a terrorist's wife while the captured terrorist is forced to watch. "That is rather extreme. Then he picks up the terrorist's two kids and threatens to murder them too if he doesn't get answers. It's really, really horrible."

A study on torture in films wasn't actually the first thing that came to mind, she recalls. "I got the idea from the controversy surrounding the film *Zero Dark Thirty* (2012) by Kathryn Bigelow." The film, about the hunt for Osama bin Laden, sparked a fierce debate. Prisoners are tortured by the Americans in an attempt to obtain information on the whereabouts of Bin Laden and his plans. The methods they use include humiliation, lengthy exposure to very loud metal music, being locked up in a tiny space and waterboarding.

"A normal Hollywood film is easy to digest", explains Bodde. "Everything that happens is explained very clearly. By contrast, *Zero Dark Thirty* is very ambiguous. The viewers are forced to work out what happens for themselves, and that's what started the debate. The characters seem to dislike the idea of torture but see it as a necessity. However, the film does not sanction torture."

Bigelow and the scenario writer, Mark Boal, both deny that their film condones torture too. "The story of *Zero Dark Thirty* covers an entire decade and by doing so, it demonstrates very clearly how

torture has become part of the routine, which is shocking when you think about it."

Both Bodde and the director suspect that the criticism was stronger partly because the protagonist, CIA analyst Maya, is a woman. "It was personal: if Maya had been a man, there would have been less to do. In the series *24*, Agent Jack Bauer hardly stops torturing people in order to prevent terrorist attacks, and hardly anyone made a fuss about that character. The same applies to the male characters in *Zero Dark Thirty*. Moreover, this film was funded partially by the Pentagon and the CIA, but still didn't turn out to be a propaganda film."

"It's only a finger", says 'H' after chopping one off with an axe. 'It's not even a whole one"

Unthinkable exposes political torture, but does so in an extreme way. The film is about a white American, Yusuf, who has converted to Islam. He has hidden a number of nuclear bombs and an interrogation expert, 'H', played by Samuel L. Jackson, uses excessive force to persuade Yusuf to reveal the whereabouts of the bombs.

"*Unthinkable* is much exaggerated, and feels a bit like a Tarantino film. It's a ticking-bomb scene with dark humour. The film never did well in at the box office because of its graphic and abhorrent violence in the torture scenes, but became

a cult film on DVD. Initially, 'H' seems to be a respectable professor, complete with glasses, and carefully ironed shirt. It looks as if he's just been plucked from his desk at university. He's the last person you'd expect to chop off one of Yusuf's fingers with an axe."

When that happens, other agents in the interrogation room stop him. "It's only a finger", says "H" facetiously. "It's not even a whole one." After his promise - "Alright, no more fingers" - he tells his colleagues not to whine. "You're so selfish, but this is not about you. This is war."

Bodde remarks: "It looks like unpretentious pulp with lots of blood, but it does actually have a political message. The film plays around with all sorts of stereotypes. The torture scenes are very obvious. Killing people to save others is taken to the extreme here: what are the extreme implications of this policy?"

The European films Bodde analysed focus on the consequences of the violence committed. What is the impact of torture on both the perpetrator and the victim? An American version, *Brothers* (2009), was made of the Danish film *Brødre* (2004). Bodde adds: "The Hollywood version is quite a faithful remake of the Danish film, but there are some significant differences." In both films, an officer captured in Afghanistan is forced to beat a fellow prisoner to death with a lead pipe.

"In European films, there is less criticism on the political choice to take part in the war on terror. It's true of *Brødre*, where the focus is more on the trauma of war. The

question is: 'If you are forced to do something terrible, how does that affect you?'

"*Brothers* centres more on the conflict itself. The focus is far more on the struggle against the barbarian Taliban: this is the awful opponent we're dealing with. In *Brothers*, the Taliban set up a camera and force the prisoners to make an anti-American statement under torture. The commander also threatens to decapitate the soldiers, which refers to those infamous decapitation videos. This camera doesn't feature in the Danish version at all. *Brothers* is critical of the intervention while on the other hand agrees that it is necessary because: look at how evil the Taliban are."

European films tend not to refer to a specific geopolitical conflict. "The Polish film, *Essential Killing*, is a good example. The film tells the story of a man, presumably somewhere in the Middle East, who is arrested and tortured by the Americans. Eventually, he is taken to a secret 'black site', probably in Poland, and manages to escape. Soldiers use dogs to hunt for him and he has to survive in the snow. There's no more context, making this film a far cry from Hollywood. It's about human cruelty rather than the war on terror, although there are some references to it."

In *Flandres*, the connection to modern reality is even less explicit. "That film is about young Frenchmen who are fighting in an unspecified war. The characters mess around, and it's very worrying. The violence is very in your face. It's up to the viewers to make something of it."

***Flandres* (2006) is a French movie about a man who experiences the horrors of war. 'The violence is very in your face.'**

Vals zingen is niet erg

Van de makers van *Streetlab*: de Tante Joke Karaoke Band

Behalve testen op welk accent Leidse vrouwen vallen, hebben de makers van tv-programma *Streetlab* ook hun eigen karaokeband. Vrijdag staan ze in Gebr. de Nobel. ‘Mensen zingen het liefst *guilty pleasures* van vroeger.’

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN ‘Het is een uit de hand gelopen hobby’, zegt Jasper Demollin. Normaal maakt hij met Daan Boom, Stijn van Vliet en Tim Senders *Streetlab*, een televisieprogramma waarbij ze sociale experimenten uitvoeren die meer dan eens de nationale media hebben gehaald.

Zo blufte Boom zich op het podium tijdens de slotceremonie van het Cannes Film Festival. Demollin wist een plek te veroveren op het startpodium van een tijdrif van de Tour de France. Iets meer in de buurt: ze testten op welk accent Leidse vrouwen het meest vallen (Fries). Het programma werd in 2015 genomineerd voor een Gouden Televizier Ring.

Demollin: ‘Maar Daan en ik vinden karaoke echt te gek. We speelden vaak thuis samen en vonden het ook tof om foute nummers te doen.’ Zo begonnen ze met een live karaoke-avondje in de kelder van een klein Utrechts kroegje. Daarna speelden ze een paar uitverkochte edities in de Ekko. ‘En nu toeren we door het hele land.’

In de Tante Joke Karaoke Band speelt Demollin gitaar, Boom is toetsenist. Van Vliet en Senders zijn presentator en dj. Maar het draait om de bezoekers, die het podium be-

‘Met een band karaoke zingen voor groot publiek. Wie wil dat nou niet?’

Foto Jantine Albers

klommen, de microfoon grijpen en hun favoriete klassiekers ten gehore brengen.

‘We hebben een inschrijfbalie waar je je kan opgeven als je wilt zingen. Dan kies je een nummer uit de lijst en roept de presentator je op gegeven moment naar voren.’

De zanger of zangeres komt dan van een verlichte showtrap af - ‘we houden wel van showelementen’ – en krijgt een scherm met de tekst voor zich. Voor het publiek worden de regels ook achter de band gepro-

jecteerd. ‘Het slaat overal meteen aan. Met een band karaoke zingen voor groot publiek, wie wil dat nou niet?’

De meest populaire nummers zijn klassiekers uit de jaren negentig: Backstreet Boys, Britney Spears, Robbie Williams en Spice Girls. Demollin: ‘Die worden op een of andere manier elke keer wordt aangevraagd. Mensen zingen het liefst *guilty pleasures* van vroeger.’ Op de lijst staan ook nieuwere hits, onder andere van Justin Bieber en Kings

of Leon. ‘En we breiden het steeds iets uit.’

Wat als iemand oorverdovend vals zingt? ‘De zaal zingt vaak hard genoeg mee om dat te overstemmen.’ Gaat de microfoon dan ook zachter? Lachend: ‘Het kan zijn dat de geluidsmen van de plek waar we spelen dat doet. Maar als iemand er niet uitkomt, helpen wij sowieso mee.’

Tante Joke Karaoke Band
Gebr. De Nobel
vr. 14 okt, 23:00, € 12,50

Andere mensen geven gedoe

En dus zingt The Avonden: ‘Ik praat met de dieren’

‘Alles mag op de brandstapel, van jong tot oud.’

Foto Marcel van Leeuwen

The Avonden heeft Gerard Reve achter zich gelaten en zingt nu eigen teksten, over bramenjam en 20-delige messensets. ‘Het was even zoeken, maar toen gingen de *floodgates* open.’

DOOR MARLEEN VAN WESEL ‘Gerard Reve blijft ons achtervolgen. Dat is wel spijtig’, zegt Marc van der Holst (1973). Met The Avonden geeft hij deze maand optredens in de Leidse Schouwburg en de Vrijplaats. ‘Het begon met een projectje, waarbij ik gedichten van Reve op muziek zette.

Het werd een cd’tje voor vrienden. Met diezelfde jongens ben ik allang verder gegaan met eigen liedjes.’ Deze zomer verscheen *Nachtschade*, een album van 27 minuten met zeventien nummers. Met teksten van hemzelf, op muziek die volgens een lovende recensie in *de Volkskrant* klinkt ‘alsof The Velvet Underground zachtjes aan doet, voor de bureu’.

‘Die gedichten van Reve spelen we niet meer’, zegt Van der Holst. Over de zelfbenoemde volksschrijver wil hij het dan ook liever niet meer hebben, maar die bandnaam helpt natuurlijk niet echt mee. ‘Een bandnaam verzinnen is heel moei-

lijk. Als je er eenmaal een hebt, wil je daar zolang mogelijk mee doen’, verklaart hij. ‘En Reve is wel de enige leesbare Nederlandse schrijver. De rest is waardeloos. Alles mag op de brandstapel, van jong tot oud. Nou ja, C. Buddingh’ is ook leuk. En Biesheuvel. Dat zouden van mij de grote drie mogen zijn.’

Zelf schreef hij eerder alleen Engelstalige nummers, en hij drumde bij verschillende bands, zoals The Heights en Hospital Bombers. Ook tekent hij al meer dan twintig jaar de stripavonturen van Spekkie Big. ‘Elke twee à drie weken staat er nog een stripje in de Amsterdamse straatkrant, maar verder ben ik daar niet meer zo mee bezig. Ik doe dat al zo lang en ik raak snel verveeld. Wat wel leuk is, is dat Spekkie Big vaak over taal gaat. Taal is mijn hobby.’

Twee jaar geleden begon hij te schrijven in het Nederlands. ‘Het was even zoeken naar de juiste manier. Uiteindelijk gingen de *floodgates* open en toen ging het heel snel. Alsof je een taal leert en na een jaar ineens heel veel kan zeggen.’ Vijftien van de nummers op *Nachtschade* ontstonden zelfs binnen twee weken. Ze hebben titels als ‘Ik praat met de dieren’ en ‘20-delige messenset’.

‘Voor zeker een stuk of drie liedjes gaf mijn schoonvader de aanleiding. Die is leraar biologie. Hij komt elke twee weken langs en dan vertelt hij van alles. Over je mond spoelen met

palmolie. Daar heb ik in mijn tekst wel blauwe bessen van gemaakt. Of hij neemt bramenjam mee. Vandaar het nummer “Bramenjam”.

Volgens Van der Holst is het overkoepelende thema van *Nachtschade* ‘een relatie die voornamelijk voorbij is’. Niet gebaseerd op één specifieke werkelijke relatie overigens. ‘Het begon als een solo-ding. Dat leek me wel eens leuk. Andere mensen geven enorm veel gedoe. Toch is het uiteindelijk best een rijk georkestreerde plaat geworden.’

Optredens zijn deels solo, soms met z’n tweeën of met een hele band. Er klinken dan ook nieuwe liedjes, van een derde plaat. ‘Die gaat ook over liefde. Over bij elkaar blijven, maar dan terwijl het juist geen goed idee is. Ik ben ook bezig met een tweede plaat, over jong zijn en drugs gebruiken, maar die spelen we niet. Het is een beetje een raar verhaal, maar ik denk altijd in platen.’

Die tweede vindt hij het persoonlijkst. ‘Ik wilde zoiets graag eens proberen: heel openhartig schrijven. Dat bleek heel moeilijk te zijn.’

Peel Slowly and See Festival, met o.a. The Avonden
Leidse Schouwburg, vrijdag
14 oktober, 19.00, €20

The Avonden & support:
Daan Overgoor
Vrijplaats, zaterdag 22 oktober, 21.00

FILM

KIJKHUIS
Bacalaureat
za. zo. 13.15
Tonio
dagelijks 21.00, do. za. ma. wo. 16.00
Weiner
za. zo. 14.00
TRIANON
The Girl on the Train
dagelijks 21.30, vr. za. zo. ma. di. wo. 18.30
Riphagen
vr. za. zo. ma. di. wo. 21.30
Amongst Friends
ma. 21.15
LIDO
Inferno
dagelijks 18.15 + 21.30, za. zo. ma. di. wo. 15.30
Bridget Jones’s Baby
dagelijks 18.30 + 21.30, za. zo. ma. di. wo. 15.30
Nerve
do. vr. zo. wo. 18.45

MUZIEK

LEIDSE SCHOUWBURG
Peel Slowly and See Festival
Vr 14 oktober, 19.00, €20,-
GEBR. DE NOBEL
Pink Oculus
Vr 14 oktober, 20.00, €10,-
Tante Joke Karaoke Band
Vr 14 oktober, 23.00, €12,50
Eek A Mouse
Wo 19 oktober, 19.30, €20,-
Eriksson Delcroix
Do 20 oktober, 19.30, €12,50
Leaves Eyes ‘King Of Kings Tour’
Do 20 oktober, 20.00, €15,-
Model Depose & Support: Sinestar
Vr 21 oktober, 19.30, €10,-
The Black Heart Rebellion
Za 22 oktober, 20.00, €8,50
Leiden Ordinaire 5 – o.a. Barry Badpak, Bonnie St. Claire
Za 22 oktober, 21.00, €12,50
Folk Road Show
Wo 26 oktober, 19.30, €10,-
Pechakucha Night Leiden
Wo 26 oktober, 20.00, €6,-
QBUS
ipsYlon festival (ook in Vrijplaats)
Za 15 oktober, 18.30, gratis
Session Americana
Wo 19 oktober, 20.30, €12,50
Samasa
Za 22 oktober, 20.30, €12,50 (vvk: €10,-)
Mulligan Prothers (USA) & Hollis Brown (USA)
Di 25 oktober 20.30, €12,-
VRIJPLAATS
Haags Electronica Collectief
Vr 14 oktober, 21.00
Unplugged Sessions
Wo 19 oktober, 20.30
The Avonden & support: Daan Overgoor
Za 22 oktober, 21.00

DIVERSEN

BOEKHANDEL KOOYKER
Meet & Greet Rens Kroes
Zo 16 oktober, 12.00
IMPERIUM THEATER
Dames van de Beethovenstraat
14, 15, 20, 21, 22 oktober, 20.30, 16 oktober, 15.00, vanaf €10,-
VRIJPLAATS
Leiden English Comedy Nights
Vr 21 oktober, 20.00, €15,- (vvk: €10,-)
On Probation II: Igor Vrebac & Andrada Simo
Zo 23 oktober, 19.30
MUSEUM VOLKENKUNDE
Kussengevecht
Za 15 oktober, 14.00
Tentoonstelling: Wereld vol veren
t/m 5 maart 2017
SIEBOLDHUIS
Tentoonstelling: Strijd om de macht. Prenten van Takeda Hideo
t/m 27 november
Tentoonstelling: Arita. Schilderijen van Debora Makkus
t/m 27 november
STADHUIS
Tentoonstelling: Taalmuseum Leiden
t/m 6 januari
UNIVERSITEITSBIBLIOTHEEK
Tentoonstelling: Praag rond 1600
T/m 10 januari

Het Clubje

‘Voor studenten is het geestelijk wel een dingetje om buiten de singels te komen.’ Foto Finn Kortman

‘Hier wordt je drop niet afgepakt’

Pop-UB, Hoge Rijndijk 306

Jonath Lijftogt (24, politicologie, rechts op de foto): ‘We hebben in een leegstaande villa een alternatief voor de UB gemaakt, de pop-UB. Voor vijf euro kunnen studenten hier de hele dag komen zitten. Er is plek voor 66 mensen.’
Nelleke Hijmans (23, internationale betrekkingen): ‘Je krijgt een fijne studieplek met uitzicht op het water, vers fruit, koffie, thee en zelfgemaakte ice tea. Ik ben een koffieliefhebber, dus er komt hier alleen lekkere, duurzaam gemaakte koffie van versgemalen bonen. Voor vijf euro moet alles echt goed zijn.’
Lijftogt: ‘Je kan hier ook lunchen. Onze grote trots is de borrelzolder, met chille stoelen, banken, gameboys en spelletjes. Daar serveren we echte lunch, geen diepvries ofzo, maar soep, salades en broodjes. Zodat je nergens aan hoeft te denken behalve studeren.’
Hijmans: ‘De UB studeert niet lekker.

Om negen uur staan er al mensen in de rij. Vooral in de tentamentijd is het veel te druk en kan je bijna geen plek vinden. Het is er donker, je mag niet eten en alleen water drinken. Wie wil nou studeren zonder koffie?’
Lijftogt: ‘Hier wordt je zak dropjes niet afgepakt.’
Hijmans: ‘Het kost wel geld, maar de UB is ook niet gratis. In een dag studeren kost alleen de koffie al snel vijf euro. En dan moet je nog buiten de deur lunch of avondeten halen, terwijl er niets echt in de buurt zit. Daar moet je dan steeds aan denken.’
Lijftogt: ‘We zaten in het tweede jaar van onze studie toen we het idee kregen. Er zijn zoveel leegstaande panden in Leiden. Bij de Haagweg was een kerkje dat al jaren leegstond, en daar zitten nu kantoorpanden in. Wij dachten: hoe gaaf zou het zijn als we

in zoiets konden studeren?’
Hijmans: ‘Daarna hebben we het twee jaar laten liggen. Maar ik ben net afgestudeerd en we vonden het een mooie tijd om een keer uit te proberen. Voordat we de grotemensenwereld in moeten.’
Lijftogt: ‘We hebben bij de gemeente aangeklopt en daar reageerde iedereen meteen heel enthousiast. Het leegstandprobleem kennen ze wel. Met het studieprobleem waren ze minder bekend, maar de ambtenaren konden zich er wel in vinden.’
Hijmans: ‘Voor studenten is het geestelijk wel een dingetje om buiten de singels te komen. We hebben flyers met de route gemaakt. Het is echt niet ver! Zeven minuten fietsen vanaf de Breestraat. Voor veel mensen is dat net zo ver als naar de UB. Maar mentaal voelt dat echt anders.’

Lijftogt: ‘Hbo-studenten reageren wel enthousiast. Zij wonen nog vaak bij hun ouders in de buurt van Leiderdorp, dus voor hen is dit veel dichterbij.’
Hijmans: ‘We willen de kosten eruit halen, maar maken verder geen winst. We hoeven ook geen huur te betalen. De villa zit naast een advocatenkantoor, en zij vonden het een goed initiatief. Ze vinden de link met de studenten ook leuk. Ze gaan in die twee weken een keer een rechtencursus geven, en je mag ook een keer met ze borrelen als je hier studeert. Leuk voor rechtenstudenten.’
Lijftogt: ‘Het werk wordt gedaan door onszelf en vrijwilligers. Wie werkt, mag hier gratis studeren. Doe ik zelf ook. Ik heb gewoon mijn eigen UB gemaakt.’

DOOR ANOUSHKA KLOOSTERMAN

Pop-UB is van 17 tot 30 oktober geopend.

Bandirah

Column

Printen

Het is 2050. De Verenigde Staten pogen uit de recessie te klimmen die Donald Trump heeft gecreëerd. Amalia zwaait de scepter over de Lage Landen. *De Wereld Draait Door* heeft een andere presentator waardoor Halina Reijn (nog steeds ongewild kinderloos) niet meer zo achterlijk vaak tafelgast hoeft te zijn. Zwarte piet is al meermaals afgeschaft en geherintroduceerd. Studenten teleporteren zichzelf naar colleges.

Enkele professoren aan de Universiteit Leiden vragen nog steeds of je een geprinte versie van je opdracht voor twaalf uur 's middags in hun postvakje wil steken.

Ik houd van Blackboard. Ten eerste ben ik ook maar een product van de maatschappij, dat nergens naartoe durft zonder haar laptop en smartphone (het liefst mét opladers) en al haar agenda-gerelateerde zaken digitaal heeft staan. Ten tweede kan ik op deze manier opdrachten inleveren als ik niet in Leiden ben.

Dat is handig, want dan kan ik ongeneerd drie dagen doorbrengen in de Antwerpse Universiteitsbibliotheek. Daar was dat ene boek over Cambodjaanse grammatica wel beschikbaar, namelijk. Klinkt allemaal als een goed plan, tot je op dinsdagochtend van het station naar een postvakje op de universiteit moet rennen, om je afgedrukte opdracht op tijd in te leveren.

Printen is slecht voor het milieu. Voor het papier worden bomen gekapt en schadelijke stoffen komen vrij bij het verwerkingsproces. Idem voor inkt.

En laten we even eerlijk zijn: met elf vierkante meter aan eigen territorium en een schraal studentenloon is er vaak geen plaats meer voor een printer. Laat staan voor de peperdure originele inktpatronen. Die goedkope worden namelijk op afstand onbruikbaar gemaakt (*looking at you, HP*). Bovendien bestaat het afval van huishoudens voor tien procent uit papier (*thanks, CBS*). Dat is dan enkel het oud papier dat wordt gescheiden van het 'normale afval', natuurlijk. We weten allemaal dat mensen die driftig afval scheiden, dezelfde mensen zijn die zo min mogelijk printen. En als ze het toch doen: dubbelzijdig. Met speciaal eco-fontje.

Pleit ik voor anti-afdruk-autoriteiten? Nee. Er bestaat niet zoiets als een patrouillerende printpolitie en dat wil ik graag zo houden. Ik snap dat er situaties zijn waarin je, zelfs na een moment van bezinning, expliciet de printversie boven de digitale versie verkiest. Wordt er iets ingeleverd dat qua formaat meer naar een boek neigt, dan snap ik dat dat liever wordt gelezen als een boek: op papier.

Printen is niet meer van deze tijd, online inleveren des te meer. Op deze manier is perfect te zien wie een bepaalde taak al heeft ingeleverd en wie nog niet. Alsook, het is een stuk lastiger om deze ontvangen taken vervolgens kwijt te spelen.

Lieve lezer: bezint eer ge print.

FEMKE BLOMMAERT is student taalwetenschap

